БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Советэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 138 (8663) | 1958 оной июниин 13, пятница | Сэн 20 мүнгэн

БАЯН УРГАСЫН ДАЙСАН— БУРТАГ ҮБЬЭНТЭЙ ТЭМСЭЭ!

Адуулгашан, бү марта: мал— бэлшээхэ, эдеэлүүлхын хүсэн

Тала дайда, хада майланууд, нуга ...хойнууд хүхэрэн ногооржо, адуу ...лай атарлан бэлшэхэ, сагаан ...еэнэй дэлбэрхэ саг ерэбэ. Хүхэ ...гоондо малай садажа, һү һаа...ингаа дээшэлжэ байһан тухай, ...ун зунай бэлшээриин үедэ хэды ...энээн һү һааха, һубай малаа һай...аар таргалуулжа, шэгнүүрыень хэ...ы шэнээнээр нэмээхэ гэжэ байһан ...хайгаа малшад манда хүдөө ню...гуудһаа мэдээсэнэ.

Мүнөөдэр манай газетэдэ Бичурын ...вхозой Дабаатын гүүртын һаа...шадай, мал адуулагшадай статья...уд толилогдобо. Энэ гүүртын мал...ад үбэлжэлгын үедэ нёдондоной...ндо орходоо һураггүй ехэ һү, 5 һа... соо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр ... литр һү һаагаад, зунай бэлшээ...ин 3 һара соо үнеэн бүриин 1100 ...тр һү һааха уялга абаа. Мүнөө ...э гүүртынхид зунайнгаа бэлшээ...дэ гараад, үнеэдээ үдэр һүнигүй ...уулжа, һү һаалияа 2 дахин ша...угаар дээшэлүүлжэ байна.

Совхозой дирекци ондоо гүүртэ...удтээл адляар эндэ дүй дүршэл..., ажалдаа оролдосо ехэтэй хү...үдые мал адуулагшадаар табяа. ...уулгашад Д. Цыбенова, Д. Бал...нова, Ц. Цырендоржиев, Б. Гы...кова гэгшэд хошоод хошоодоо... ээлжэлэн, үнеэдээ түхэреэн ...үдхэ соо адуулна. Зунай хүхэ но...оной үедэ үдэр һүнигүй бэлшээжэ ...халхадаа эндэхи гүүртынхид ...еэдээ үдэртөө гурба дахин һаажа ...иха гэжэ шиидээ. Эдеэлжэ ябаһан ...еэдээ холоһоо туужа, сагаа гээжэ ...хагүйн тулада һаалишад үдэр... үнеэдые бэлшээри дээрэ һаана. — Мүнөө жэлэй зунай һарануу...д хэзээ хэзээнэйхиһээ ехэ һү һаа...н тулада һаалишадтаяа хамта ...лдожол байна гээшэбди. Илан...а хүхэ ногооной үедэ һү ехээр ...ха гээшэ гансашье һаалишадай ...лдолгоһоо бэшэ, мүн манай, ...улгашадай һаамхай үнеэдые ...раар, хэр шадамараар адуул...һаа болохонь мэдээтэй. Бидэнэр ...шээрэе хэды хоноод лэ һэлгэжэ, ...н үнеэдээ үзүүр һайн ногоондо ...улжа, үдэр һүнигүй бэлшээн, ...са садхаанабди. Ингээд бэлшээ...н ногоон бүри һайжаржа, һү ...һаалимнай улам дээшэлхэнь лаб... — гэжэ гүүртын мал адуулаг...һэд хөөрэлдэнэ.

...ү, мяха, тоһоной хүн бүхэндэ ...эсөөр США-е ойрын жэлнүүдтэ ...хын тулада бүхы оролдолгоёо ...ан ажаллажа байһан, дүй дүр... ехэтэй адуулгашад республи...най колхоз, совхоз бүхэндэ, ...мэ, гүүртэ бүхэндэ бии. Байка...Кударын аймагай «Знамя Ок...ря» колхозой залуу адуулгашан, ...сомолец Петр Атачу зунай бэл...риин үедэ һубай мал һайнаар ...алуулдагаараа холо ойгуур ...хажа байдаг. Залуу адуулга... зундаа майхан абажа ябаад, ...шээрэе саг үргэлжэ һэлгэн, ма... нэгэтэшье хашаанда хаангүй, ...һүнигүй адуулжа ябадаг юм. ...өө 26-тайшье һаа, 15-дахи жэлээ ...адуулжа ябанхай. Энэ саг соо ...хайшан гэжэ бэлшээхэ, эдеэ...хэ талаар Петр Иванович ехэ...дүй дүршэлтэй болоһон байна. ...шээрэе гурбан хэһэг болгожо ...анхай. Тиигээд тэдээн дээрээ малаа 7—7 хоногоор бэлшээжэ байдаг. Үнгэрэгшэ жэлдэ зунай эхин һараһаа намар болотор хашарагуудай, хүгшэрһэн һубай үхэрнүүдэй шэгнүүрые сүүдхэдээ 900 граммаар нэмээжэ байгаа. Мүнөө жэл Петр Атачу КПСС-эй гэшүүнэй кандидат боложо, бүри урма зориг ехэтэйгээр ажаллажа байнхай.

«Мал — бэлшээхын, эдеэлүүлхын хүсэн» гэжэ дэмы хэлсэдэггүй. Тимэһээ энэ ушарые мартангүй, зунай хүхэ ногооной үедэ малаа үдэр һүнигүй бэлшээжэ, һү һааха, мяха абаха түсэбөө, социалистическэ уялгаяа фермэ, гүүртээрээ заабол дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын түлөө тэмсэгты, нүхэд адуулгашад.

Үбдэгтэ хүрэмэ, ногоон соо ябахадаа садажа ядаха һэн гү гээд, зарим газарта малаа миил бэлшээри руу залажархидаг ушарнууд бии. Иимэ баримтанууд Ториин, Закаменай, Түнхэнэй аймагуудта үзэгдэнэ. Энэ тон буруу. Малые бэлшээри дээрэ аргааханаар дахуулжа, дуран соонь залажа, саг сагтань уһалжа байгаад, эдеэлүүлээгүй хада мүртэйгөөр бэлшэдэггүй. Зун наратай байгаа һаань, үхэрнүүд үдэр дүүрэншье хэдэгэнээрхэлдэжэ, һүүдэрлэжэ байхадаа болохо ха юм.

Зундаа малые хибэдһыень хибүүлэнгээ, хоор хоорондонь амаруулжа байгаад, бүхэли сүүдхэ соо бэлшээжэ байха гээшэ тон шухала. Халуунай үедэ мал һүниндөө һонорхон, батаганаархангүй, тэниглэн ябажа эдеэлдэг байна бшуу. Гэтэр, зарим нютагуудта, жэшээлхэдэ, Баргажанай, Хэжэнгын аймагуудай колхозуудта һаалинngaaшье, һубайшье малаа миил «хоёр наранай хоорондо» бэлшээдэг, һүнниин эгээл һэрюухэн сагта хашаандаа хаажархёод байдаг баримтанууд үзэгдэнэ. Иигэжэ байхадаа ногооной үедэ үбэлэйхиһөө үшөө бага һү һаажа байдагынь гайхалгүй.

Зунай бэлшээридэ гаргаха дээрээ таргалуулагдаха, мүн залуу малаа заатагүй шэгнэжэ, адуулгашадта актын ёһоор тушаажа үгэхэ хэрэгтэй. Тиигээд орхижорхингүй, зундаа һара бүридэ шэгнэжэ, али гүүртын, хэн адуулгашанай хаража байһан малай ямараар таргалжа байһыень шалгажа, тодоруулжа, дүнгүүдыень бүхы малшадта, колхознигуудта дуулгажа байха шухала.

Адуулгашадаар эгээл үнэн сэхээр, оролдосотойгоор ажалладаг, дүй дүршэл ехэтэй хүнүүд табигдаха ёһотой. Холын бэлшээридэ малаараа зуһажа байһан малшадта хододоо һанаагаа табижа, эдеэ хоолоор, эд бараагаар дутаангүй, кино, концерт харуулжа, шэнэ газетэ, журналнуудые саг дары абаашажа байха хэрэгтэй. Олохон колхоз адуулгашадтаа бороо, шүүдэртэ үмдэхэ хубсаһа үгэнэ. Энэ ехэ һайшаалтай.

Зундаа малые гансашье бэлшээгээд байха бэшэ, илангаяа һаалинаа үнеэдтэ таримал ногоон тэжээл үгэлсэжэ байха хэрэгтэй.

Мүнөө жэлдэ үнеэн бүриһөө 1700 литрһээ бага бэшэ һү һаахын, гүрэндөө хурга зузаан гадартай мал тушаахын түлөө, адуулгашад, шармайн оротты, социалистическэ мүрысөөгөө улам үргэн далайсатайгаар дэлгэрүүлэгты!

Непалай хаан хатантаяа Сталинградта айлшалжа байна

...палай хаан Махендра Бир Бик... Шах Дева, тэрэнэй хатан Рат...аджия Лакшми Деви Шах ...ин 10-да Сталинградай үзэсхэ...һайхан юумэнүүдые харалгаяа ...жэлүүлээ. Үглөөгүүр тэдэнэр ...ксандр Полежаев» гэжэ паро...о һуугаад, Сталинградай гидро...тростанциин барилгые ошожо ...а.

...аань хаан хатантаяа, тэдэнтэй ябалсаһан хүнүүд «Александр ...ежаев» пароходоороо Волгые ...дажа, ГЭС-һээ 60 километртэ ...аг В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ ...аар ябадаг Волго-Донской ка... хүрэтэр ошоо. Тэндэ ошоходонь, ...ход дээрэнь сайлалга болоо. ...инградай Горсоведэй гүйсэдко... түрүүлэгшын орлогшо В. В. ...ахин городой хүн зоной үмэнэ... хүндэтэ айлшадые амаршалһан ...а.

...ан Махендра харюугай үгэ хэ... Суднаар ябадаг Волго-Донской каналай эхинэй түхеэрэлгэнүүдые, шлюзүүдые хаан хатантаяа хараһан байна.

Айлшадай Сталинградта бусажа ерэхэдэнь непал арадай түлөөлэгшэдые баатар-городой хүн зон дахяад хани халуунаар угтаа.

СТАЛИНГРАД, июниин 11. (ТАСС). Непалай хаан Махендра Бир Бикрам Шах Дева, тэрэнэй хатан Ратна Раджия Лакшми Деви Шах, суг ябалсаһан хүнүүдынь мүнөөдэр үдын урда тээ Сочи орохоёо Сталинградһаа мордобо. Айлшадай хүндэлэлдэ зорюулагдан, аэродром дээрэ хүндэлэлэй харуул табигдаһан байгаа. Непалай, Советскэ Союзай гүрэнэй гимннүүд наадагдаа. Хаанда, хатандань хүүгэд баглаа сэсэгүүдые барюулаа.

Сталинградай Горсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо В. В. Щипахин Непалай хаан хоёр үгэ хэлээ. (ТАСС).

САМОЛЁДООР ХОРО САСАНА

Мухаршэбэрэй аймагай колхозууд Улан-Удын аэропорттой хэлсээ хэжэ, буртаг үбһэнтэй, хорхой шумуултай тэмсэхын тула таряалангай газарта самолёдоор тусхай хоро сасуулха болоһон юм.

«Искра» колхоздо хоёр самолёт ошожо, Мунхан, Коршуновская гэжэ газарай 600 гектар таряаланда тусхай хоро агаарһаа сасаба. Эндэ хамтадаа мянган гектар тарянай газарта самолёдоор хорон сасагдаха юм. Иигэжэ буртаг үбһэнтэй, ороо һо тарянай дайсад—хорхой шумуултай тэмсэхэдэ ажалай гаргаша химдарха байна. Нэгэ гектарта бүхы дээрээ 46 түхэригэй гаргаша гарана.

Иимэ хүдэлмэри бусадшье колхозуудта хэгдэхэнь. Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо—500 га, «Эрдэм» совхоздо —1000 га, «Дружба» колхоздо —500 га таряалангай газарта хорон сасагдаха юм.

Т. Гармаев, манай корр.

Кукурузын тарилга элдүүрилэгдэжэ захалаа

Курска областиинхидой үүсхэлые дэмжэһэн Бичурын аймагай олонхи колхозууд байгша ондо урда жэлнүүдэйхидэ орходоо кукуруза һураггүй ехээр, һайнааршье тарижа, үндэр баян ургаса абахаар шиидэнхэй.

Аймагай колхозуудта эгээл шэлэгдэмэл, һайса үтэгжүүлэгдэһэн, уһалагдаһан 1600 гектар газарта кукуруза таригданхай. Тэрэнэй эхэнхи хубинь квадратно-гнездовой аргаар таригдаһан байгаа. Мүнөө кукурузын ургаса нэгэ жэгдэ һайнаар гараа.

Эдэ үдэрнүүдтэ колхозуудай комплексно агрегадууд кукурузынгаа ургасын хойноһоо харууһа, ряд хоорондын элдүүрилгэ хэжэ эхилээ. Тусхайлбал, Логовскиин нэрэмжэтэ артелиинхид энэ жэлдэ хамта 100 гектарта кукуруза таринхай. Эндэ кукуруза ургуулха тусхай комплексно агрегат (даагшань тракторист нүхэр Истомин, инспектор-эрхилэгшэнь нүхэр Соковиков) эмхидхэгдээ һэн. Тус агрегадайхид кукуруза тариһанайнгаа һүүлдэ газараа нэгэ дахин борнойлоод, ургасын гарамсаар хоёрдохёо борнойлжо дүүргэхээ байна. Гадна, тарилгын газарай һайса хүрьһэжөөд, кукурузын эшэнүүдэй набшаһалхада тракторай культиватораар ургасын ряд хоорондохи хүрьһэ элдүүрилхэ юм.

Мүн Дзержинскиин, Круминай нэрэмжэтэ колхозуудай агрегадууд кукурузынгаа ургаса борнойлжо эхилэнхэй.

М. Смолин.

Шухала хэрэгтэ ёһо тэдыгээр хандана

Баргажанай аймагай «Звезда» колхозой хүтэлбэрилэгшэд Читканай һайн үрэжэлтэй, уһалагдадаг газарта кукурузын үндэр баян ургаса ургуулхын зорилгоор нүхэр Гусевай даажа байһан бригадын дэргэдэ комплексно агрегат эмхидхээ юм.

Комплексно агрегадай трактористаар томилогдоһон нүхэр А. М. Галинай нэрэ «Баргузинская правда», «Бурят-Монгольская правда» газетэнүүдэй хуудаһанууд дээрэ нэрлэгдэжэ, нилээд суурхаһан байна.

— Зүб даа. Читканай үни сагһаа хойшо суурхадаг һайн үрэжэлтэй газарһаа кукурузын үндэр ургаса абаагүй һаа, бэшэ ямар газарһаа абахаб даа. Тэндэ комплексно агрегат ехэ зүбөөр эмхидхэгдээд, оролдосотой, мэргэжэл ехэтэй механизаторнууд хүдэлмэрилхэнь. Мүнөө хүдэлмэрэе хайшан гэжэ эхилхэнь ааб,—гэжэ аймаг дотор хэлсэдэг байгаа.

Баргажанда кукуруза тарилга июнь һарын түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилһэн байна. Мүн тус колхозой Кокуй, Молоково гэжэ газарта нүхэд Олейниковэй, Вылковэй звенонууд кукуруза тариха түсэбөө июниин 6—7-до дүүргээ. Гэбэшье, нүхэр Галинай комплексно агрегат энэ үедэ хүдэлмэрээ эхилээшьегүй байгаа. Харин аяар июниин 7-до тарилга хэхэ үдэрынь гаргагдажа, шэнээр эмхидхэгдэһэн комплексно агрегадай хүдэлмэрээ эхилхыень колхознигууд хүлеэжэ ядан байба. Шэнэ юумэн ходо һонирхолтой байдаг ха юм.

Тус агрегадай тарилга хэхэ газарын колхозой конторһоо хэдэн арбаад алхам газарта юм. Теэд үглөөнэй 11 час болотор эндэнь нэгэшье хүн, трактор, машинашье харагдабагүй.

Харин үдын эдеэн үнгэржэ, тарилгын газар дээрэ хүнүүд сугларба. Мүн нэгэ «Беларусь» трактор кукурузын сеялкэ шэрэжэ ерэбэ. Агрегадай начальник, тракторист нүхэр Галинһаа хэды гектар газар элдүүрилэгдээб, гектар бүхэндэ хэды тонно наг шэбхэ гаргагдааб гэжэ асуухада тэрэ юушье мэдэхэгүй байба. Мэдэхэшьегүй байгаа. Юундэб гэхэдэ, нүхэр Галин газараа өөрөө элдүүрилээгүй, харин миил нэрэ зүүгээд, мүнөө болотор бэшэ хүдэлмэри хэжэ байгаа бшуу.

— 50 гектарһаа 30 гектар газар бэлэн болгообди. Бүхы талмайнгаа 20 гектарынь квадратно-гнездовой аргаар, үлэгшыень үргэн рядтай сеялкээр тарихабди. Энэ газарта нёдондо кукуруза таригдаһан юм. Мүнөө жэл эндэ нэгэшье тонно наг шэбхэ гаргагдаагүй,—гэжэ нүхэр Галинай орондо тракторна бригадын бригадир харюусаба.

Поли дээрэ ерэһэн хойноо тарилгаяа хэхэ боложо, тэдэнэр хүдэлмэрээ эхилбэ. Теэд тракторай бүхы хүсөөрөө урагшаа зүдхэхэдэнь сеялкэнь «ябалсажа» үгэбэгүй. Энэ үдэр механизаторнуудай сеялкээ хэды заһабарилбашье, зүб квадрат гаража үгөөгүй. Харин наранай орохын урдахана тэрэнь «мэдэгдэхэгүй» шалтагаанһаа боложо, бүри зогсошоо.

«Эбдэрһэн» сеялкээ түргэн заһабарилхын орондо тус агрегадайхид бэлэн «арга» оложо, үглөөниинь үдын хойно үргэн рядтай сеялкэ тракторай түргэн гүйдэл соо шэрэжэ, тарилгаяа эхилээ. Тиин эндэ кукуруза тарилгаяа оройтуулхаһаа гадна, газараа үтэгжүүлэнгүйгөөр, үргэн рядтай сеялкээр, хайша хэрэгээр тарижа, кукуруза тарилгын агротехникые түрүүшын үдэрһөө бүдүүлигээр хазагайруулба.

Дээрэ дурсагдаһан баримтануудые харахада, тус колхозой хүтэлбэрилэгшэд С. Цивилев, М. Быков гэгшэд кукуруза ургуулхын түлөө үнэхөөрөө тэмсэнэ бэшэ, харин үндэр баян ургасын түлөө миил гараа үргөөд, хооһон саарһан дээрэ ёһо тэдысэ комплексно агрегадуудые «эмхидхэнэ» бэшэ гү?

О. Раднаев, манай корр.

Хэлэһэн үгэдөө хүрэхэбди

Уһаар элбэг Сүхэ голые зубшаһан эльдин талада Цагаан-Шулуутын комплексно бригада байдаг. Манай эндэ адууһа малай бэлшээри элбэг. Тиимэһээ мал үсхэбэрилгэдэ ехэ таарамжатай юм.

Гэбэшье, урдань бэлдэгдэһэн үбһэ тэжээл үбэлжэлгын үедэ хүрэдэггүй һэн. Юуб гэхэдэ, үбһэ ногооной ургаса биратай абтадаггүй. Мүнөө колхозуудай өөһэдын машина, техникэтэй болоод байхада бага ургасатай газараа, сабшалангаа һайнаар элдүүрилхэ, ургасыень дээшэлүүлхэ арга боломжо бии болонхой.

28 жэлэй саада тээ Шараголой уһалууриин системэ баригдаһан юм. Тэрэнэй ашаар 2100 гектар газар уһалагдадаг боложо, тэндэхи газарай гектар бүриһөө 30—40 центнер үбһэ ногоон хуряагдадаг һэн. Гэбэшье, тэрэ системэ удаан хүдэлөөгүй. Дайнай һүүлээр тэрэниие заһаха тухай хэдэн проект зохёогдоһоншье һаа, мүнөө хүрэтэр юушье хэгдээгүй. Колхозой правлени энээн тухай анхаралаа хандуулха ёһотой. Уһалууриин системын зарим хуушан канава-һубагуудаар мүнөө бүхыдөө 400 гектар уһалагдадаг юм.

Манай звенодо 75 гектар сабшалангай газар даалгагданхай. Үбэлэй сагта сабшалан дээрэ наг шэбхэ гаргаһан, зарим талмайда тошон халяаһан байнабди. Бүхыдөө 700 гаран тонно наг шэбхэ гаргагдаа. Хабарай урин дулаанда, уһа саһанай хайлажа байха үедэ 65 гектар сабшалан уһалаабди. Мүнөө хоёрдохёо уһалжа эхилэнхэйбди. Наг шэбхэ гаргажа тарааһанай һүүлдэ сабшалангаа уһалнабди. Мүн газарнай модо шулууһаа сэбэрлэгдэһэн байна. Наг шэбхээ мүнөөшье гаргажа байнхайбди.

Аймагай луговодуудай мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоод, бидэ 75 гектар сабшалангай газарай гектар бүриһөө 50 центнер үбһэ абаха хүсэлэнтэйбди. Тэрэнээ дүүргэхэ арга боломжо манда бии. Хэлэһэн үгэдөө хүрэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэбди.

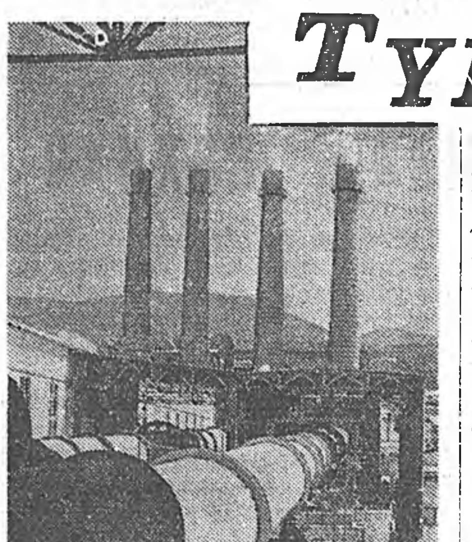
Базар Балданов, Кударын аймагай Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой луговодуудай звеной даагша.

Республикын колхоз, совхозуудта тэжээлэй ургамалнуудые тарилга тухай 1958 оной июниин 10-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймаг	Хабарай бүхы тарилга	Тэжээлэй ургамалнуудые тарилга	Тэрэ тоодо нэгэ жэлэй ногоо тарилга
Байкало-Кударын	90,5	48,2	19,8
Баргажанай	79,7	54,7	35,7
Баунтын	47,0	26,9	12,5
Бичурын	89,8	51,2	24,9
Зэдын	83,7	48,0	22,5
Яруунын	77,2	41,9	38,4
Заиграйн	89,1	56,1	31,1
Закаменай	72,9	46,7	14,2
Иволгын	87,8	55,1	7,6
Кабанскын	93,9	53,3	70,5
Хэжэнгын	90,8	71,5	54,6
Кударын	81,5	48,8	12,1
Курумканай	85,5	48,1	17,5
Кяхтын	81,3	47,9	24,3
Мухаршэбэрэй	83,1	36,7	11,0
Прибайкальска	81,6	42,1	15,2
Сэлэнгын	80,6	48,5	28,0
Тарбагатайн	89,3	48,9	19,1
Ториин	83,3	41,7	17,9
Түнхэнэй	97,0	96,9	61,7
Хориин	83,4	48,6	29,6
СОВХОЗ:			
Бичурын	88,7	55,2	31,3
Борьёогой	62,2	33,2	23,9
Яруунын	107,0	100,2	148,6
Кяхтын	77,6	45,5	28,0
Сэлэнгын	71,4	38,3	10,7
Хориин	71,4	53,3	44,3
«Эрдэм»	78,2	48,4	29,8

Түрэл орон доторнай

Новороссийск—цемент үйлэдбэрилэгшэдэй город юм. Эсэгэ орондоо бүтээгдэһэн шэнэ техникээр хангагдаһан Новороссийска гүрэнэй комбинадай корпусууд энэ городто байдаг юм. **Зураг дээрэ:** «Октябрь» гэжэ цементын заводой эрьелдэдэг пеэшэнгүүд.

ТАСС-эй фотохронико.

АЛЕКСАНДР КОЛЬЧИГАЙ БРИГАДЫН ЖЭШЭЭГЭЭР

Донецкэ шахтёр Александр Кольчигай бригадын жэшээгээр ороной предприятинуудта промышленна продукциин өөрын үные химдаруулхын түлөө хүдэлөөн үргэнөөр дэлгэржэ байна.

Карагандинска № 86, 87 шахтанууд жэлэй эхилһэнһээ хойшо миллион хахад түхэриг гүрэнэй мүнгэ арьбалба. Июнь соо эндэ абтаһан нүүрһэнэй тонно бүхэниинь түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо 8 түхэригөөр үнэгүй болоо.

Донецкэ горнягуудай шэнэ үүсхэлые Казахстанай коксуско рудниигай коллектив халуунаар дэмжэбэ. Туулганай рудагай өөрын үные химдаруулхын тулада Владимир Фигурскын эндэхи бригада слесарь-тэһэлэгшын хэдэг ажалые өөһэдөө бүтээдэг болоһон байна. Энэ бригадынхид 2150 метр үндэр хада газарта хүдэлдэг юм. Бригадынхид хүдэлмэриингөө үдэрые ашагтайгаар хэрэглэдэг болонхой. Зэр зэмсэгүүдэй даб дээрэхи заһабарилгые эдэнэр мүн лэ өөһэдөө хэдэг. Техникые зүбөөр хэрэглэһэнэй ашаар электрын хүсэ багаар гаргашална. Тиигэжэ энэ бригадынхид абтаһан рудагай тонно бүхэнэй үнэ сэнгые 20 түхэригөөр химдаруулба.

ЗАБАЙКАЛИИН ҮНИНЭЙ КУРОРТ

Һаяхан Забайкалиин үнинэй курорт Дарасунай бии болоһоор 100 жэл гүйсэбэ.

Революциин урда тээ курортые барижа байһан баяшуул эмнэлгын түлөө тон ехэ хүлэһэ абадаг байһан юм. Тэрэшэлэн Дарасунай минеральна уһые хилын саана худалдалгаһаа тэдэнэр ехэ олзо олодог байгаа.

Мүнөө Сибириин болон Алас Дурна зүгэй 7 мянга шахуу ажалшад эндэ жэл бүри аргалуулдаг, амардаг болонхой. Тэдэниие профсоюзууд эльгээжэ байдаг. Эдэ үдэрнүүдтэ Дарасунда 650 хүн аргалуулжа, амаржа байна.

Тус курорт Забайкалиин гоё һайхан байгаалитай газарнуудай нэгэндэ оршодог. Тэндэ 2 дабхар гэрнүүд, амарагшадай дачанууд, банинууд, эмнэлгын корпусууд бодхоогдонхой. Мүнөө үедэ баһа нэгэ санатори баригдажа байна. Мүн сүүдхэ бүри миллион шахуу литр минеральна уһанай абтадаг шэнэ газар малтагдаа.

Областной центрһээ Дарасун хүрэтэр жэлэгдэмэл дардам харгы татагданхай. Тэрээгээр автобусууд саг үргэлжэ ябажа байдаг.

ТҮМЭР ЗАМАЙ ИНТЕРНАТ-ҺУРГУУЛИНУУД

САРАТОВ. Волга шадарай түмэрзамшадай үхибүүдтэ зорюулагдан, эндэ 500 хүнэй һууритай интернат-һургуули баригдажа захалба. Эндэ һуралсалай бүхэли городок болохо юм. Һургуули-интернат 4 гектар талмай эзэлхэ байна. Эндэ стадион, үйлэдбэриин мастерскойнууд баригдаха, үрэ жэмэстэ сад таригдаха юм.

Ерэхэ жэлдэ һургуулиин бүхы барилганууд бэлэн болохоор хараалагдана.

АЛТАЙНХИД ТАРИЛГЫНГАА ТҮСЭБ ДҮҮРГЭБЭ

БАРНАУЛ. Алтайн колхоз болон совхозууд ороо һото культурануудай тарилгын түсэбые дүүргэбэ. 5 миллион шахуу гектарта шэниисэ таригдаа. Тэрэнэй хахадһаа ехэнхинь нарин рядтайгаар, мүн хэрээһэлүүлжэ таригдаһан байна. Шэнэ газар элдүүрилһэнэй ашаар мүнөө жэлдэ эндэхид кукурузын тарилгын талмай 100 мянган, сахарай свёклын тарилгын талмай 20 мянган гектараар ехэ болгобо. Бэрхэтэйшэг хабарай болобошье, полевой бүхы хүдэлмэринүүдээ үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ нилээд һайнаар үнгэргөө.

Хизаарай колхоз болон совхозууд кукуруза, лён-долгунец тарижа дүүргэхээ байна. Урда районуудтань хартаабха, нэгэ жэлэй ногоонууд таригдажа байнхай.

Полинууд дээрэнь хаа хаанагүй ургаса һайнаар гаража байна.

МАЛ АЖАЛАЙНЬ БҮХЫ ҺАЛБАРИ ХҮГЖЭНЭ

КИЕВ. Эндэхи малшад гүрэндэ мяха тушааха хахад жэлэйнгээ түсэбые Украина соогоо түрүүлэн дүүргэбэ. Колхоз болон совхозуудынь 5 һарын турша соо 233,8 мянган центнер мяха тушаагаа. Энэнь үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада, 50 мянган центнерээр ехэ болоно. Эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 13,7 центнер мяхан абтаба.

Мал ажалайнгаа бүхы һалбаринуудыень амжалтатайгаар хүгжөөһэнэй ашаар эндэхи колхоз болон совхозууд иимэ үрэ дүн туйлаһан байна. Хүдөө ажахын артельнүүдтэ эбэртэ бодо мал, хони, шубуу шахалга эмхидхэнхэй. Олонхи колхозуудтань туулайн фермэнүүд бии болгогдоһон байна. Гүрэндэ тушаагдаһан бүхы мяханай хахадынь гахайн мяхан болоно.

Энэ жэлдэ областиин бүхы районууд мяха абалгаяа ехэдхэһэн байна. Урдань гээгдэжэ байһан Узинска районой малшад жэлэй эхилһэнһээ хойшо эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 26 центнер мяха абажа, бүри һайн үрэ дүн туйлаа.

Мүнөө область дотор 180 мянган гахай, 25 мянга шахуу эбэртэ бодо мал, олон тоото хонин, шубуун, туулай шахагдажа байнхай.

(ТАСС).

Ленинград. «Электрик» гэжэ завод өөрынгөө бүтээһэн юумэнүүдые уласхоорондын хэдэ хэдэн ярмагуудта эльгээдэг юм. «АСД-3» түхэлэй 500 киловольт-ампер хүсэтэй гагналгын агрегадуудые завод бүтээдэг. **Зураг дээрэ:** хабсарагшадай бригадир А. С. Данилов «АСД-3» түхэлэй агрегадые суглуулан холбожо байна.

ТАСС-эй фотохронико.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Һуралсалай гүнзэгы удхатай байхын түлөө тэмсэхэ

Манай аймагай парторганизацинуудта партийна һуралсалай жэл дүүрэжэ, дүнгүүдынь согсологдожо, ерэхэ жэлэй һуралсалай түсэб хараалагдажа байна.

Үнгэрэгшэ жэлдэ кружок, семинарнууд Агууехэ Октябриин революциин 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан материал үзэжэ һуралсалаа эхилһэн юм. СССР-эй Верховно Соведэй ойн баярай сессиин материал, коммунистическэ болон хүдэлмэришэдэй партинуудай түлөөлэгшэнэрэй Московско зүблөөндэ абтаһан эб найрамдалай Деклараци болон Манифестые үзэжэ, һуралсалай жэл эхилэгдэһэн байгаа. Мүн КПСС-эй ЦК-гэй Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые үзэдэг байһан юм.

Ажал хүдэлмэритэеэ холбуулжа, тэдэниие гүнзэгыгөөр шудалха гэжэ бидэ ехэхэн оролдолго гаргаабди.

Тон түрүүн пропагандистнуудаа һургаха хүдэлмэри эмхидхээбди. Тэдээнтэй семинар һара бүри үнгэргэгдөө. Тэндэ теоретическэ асуудалаар лекци уншагдахаһаа гадна, ажахын болон культурна ургалтын асуудалаар хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд элидхэл, лекци уншадаг, һонирхолтой хөөрэлдөө үнгэргэдэг байна. Мүн пропагандистнуудай эдэбхи дээшэлүүлхын тула семинар дээрэ тэдээнэй дүй дүршэл андалдуулжа, реферат болон элидхэл бэлэдхүүлжэ хэлүүлдэг байнабди. Пропагандистнуудай һайшаалта дүй дүршэл тухай асуудалнууд аймагай газетын хуудаһанда толилогдодог. Бидэ семинарые олон янзаар, һонирхолтойгоор үнгэргэхэ гэжэ оролдодогбди. Пропагандистнуудай семинар партиин айкомой дэргэдэ, үе үе болоод колхоздошье бүлэг бүлэгөөр семинар үнгэргэнэбди. Мүн пропагандистнуудта зорюулан элдэб асуудалаар консультаци эмхидхэдэг байнабди.

Манай айкомой политическэ гэгээрэлэй кабинет темэ бүреэр методическа заабари зүбшөөл суглуулаад, аймагай колхоз, предприятиин ажал хүдэлмэриин жэшээһээ тоонуудые оруулжа ямар ном хэрэглэхэ ёһотойб гэһэн список, выставкэ эмхидхэһэн байна.

Теоретическэ лекци уншагдахаһаа гадна, «Манай аймаг 40 жэлэй турша соо», «Аймагта совет засаг бии болгохын тула ажалшадай тэмсэлэй түүхэһээ», «Нютагаймнай алдарта хүбүүн Цыремпил Ранжуров», «Манай аймаг һунгалтаһаа һунгалта хүрэтэр» гэхэ мэтэ олон темээр материал суглуулагдажа, лекци бэшэгдэһэн юм. Пропагандист, лектор, агитаторнууд бусад олон эдэбхитэн тус материал һонирхожо хэрэглэдэг болоо.

Гадна, хизаар ороноо шэнжэлхэ Кяхтын музей ошолго эмхидхээбди. Олохон кружогой һурагшад (80-аад шахуу хүн) тэндэ ошожо, партизанска хүдэлөөндэ болон коллективизацида эдэбхитэй хабаадагшадаар уулзаһан байна. Энээнэй ашаар хэшээл һонирхолтойгоор үнгэрдэг болоо.

Олохон кружок, семинарнуудай пропагандистнууд хэшээлээ һонирхолтойгоор үнгэргэхэ шадабаритай болоһон байна. Жэшээнь, «Путь Октября» колхозой парторганизациин кружогто пропагандист нүхэр Кривогорницына темээ өөрөө хөөрэжэ үгэхын орондо хамаата асуудалнуудаар үгэ хэлэхыень һурагшадта даалгабари үгэдэг, ямар асуудалаар ямар ном уншаха ёһотойб гэжэ заадаг, консультаци хэдэг байна. Иимэ аргаар үнгэрһэн хэшээл урда урдын хэшээлнүүдһээ тад ондоо байба. Комплексно бригадын бригадир нүхэр Коротков, фермые даагша нүхэр Кожин, тоо бүридхэгшэ нүхэр Бондаренко болон бусад хэшээлдэ һайнаар бэлэдхэжэ ерээд, бригадын ажал хүдэлмэриһөө элдэб жэшээ харуулан байжа, һонирхолтойгоор үгэ хэлээ һэн. Иимэ хэшээлые кружогто һурагшад ехэ һонирходог, тэдэнэй эдэбхи нилээд дээшэлдэг байна.

Манай гүрэндэ коммунизм байгуулалта тухай темэ үзэхэдөө колхозойнгоо саашадаа улам хүгжэхэ ямар арга боломжотой байһан тухай колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Кривогорницын дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэбэ.

Тэрэшэлэн, дэлхэйн социализмын системэ тухай темэ үзэхэдөө «Мүнөөдэрэй Хитад орон», «Урданай болон мүнөөнэй Монгол », «Болгариин хүдөө нютаг социализмын замда орожо байна», «Түрүүшын Германска демократическа гүрэн» гэхэ мэтэ, бусадшье асуудалаар үгэ хэлэхэдээ кружогто һурагшад һайнаар бэлэдхэһэн байна. Пропагандистшье ханамжатайгаар бэлэдхэжэ ерэдэг, тиин хэшээлшье һонирхолтойгоор үнгэргэдэг болоо.

Хэшээлнүүдые иимэ аргаар бусад кружогуудта үнгэргэдэг болохын тула политическэ гэгээрэлэй кабинет энэ кружогой пропагандистые кустовой семинарта дүй дүршэл тухайнь хөөрүүлээ бэлэй. Аймагай газетэдэ статьяншье толилогдоһон байна.

Удангүй бусад кружогууд иимэ аргаар хэшээл үнгэргэдэг болобо. Жэшээнь, СССР-эй Верховно Соведэй ойн баярай сессиин материал үзэхэдөө Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин кружогто һурагшад нүхэд Максимова, Варнавский, Бохина, Колодин болон бусад СССР-эй экономическа гол зорилго, мүнөө үедэ Совет гүрэнэй үүргэ, анги болон ангиин тэмсэл тухай асуудалнуудаар хэшээлдээ һайнаар бэлэдхээ һэн.

Энээнһээ урагша партийна һуралсал зарим парторганизацинуудта муушагаар үнгэрдэг байһан һаа, мүнөө энэ асуудалда анхарал ехээр табигдадаг болоо.

Гадна, теоретическэ семинарта бэлэдхэл һайнтай, эрдэмтэй нүхэд һурана. Тус семинарта теоретическэ конференци, хөөрэлдөөн үнгэргэгдэдэг. Аймгүйсэдкомой, Тамирска дунда һургуулиин, Хамнигадайн, Ехэ-Кударын МТС-эй, партиин айкомой, дунда һургуулиин парторганизацинуудта теоретическэ семинар һайнаар үнгэргэгдэдэг юм. Мүнөө сагай ревизионизм тухай асуудал хэлсэхэдээ Югославиин коммунистнуудай союзай хүтэлбэрилэгшэдэй алдууе буруушаажа олон хүнүүд үгэ хэлэһэн байна.

Һуралсалай жэлэй һүүлдэ политическэ гэгээрэлэй кабинедтэ Карл Марксын түүхэтэ һургаал тухай теоретическэ конференци үнгэргэгдэһэн байна. Реферат болон элидхэл 8 хүн хэлэжэ, Марксын экономическа һургаал, КПСС-эй ЦК-гэй шиидхэбэри соо ороһон экономическа теориин асуудалнууд, Коммунистическэ партиин Манифестһээ эб найрамдалай Манифест хүрэтэр гэхэ мэтэ бусад олон асуудалнууд хэлсэгдэһэн юм. Конференцидэ 70-аад гаран хүн байба. Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Соковиков КПСС-эй ЦК-гэй февральска Пленумэй тогтоолой колхоздо яажа бэелүүлэгдэжэ байһан тухай хөөрэжэ үгэбэ.

Мүнөө жэл КПСС-эй түүхэ урда урдахи жэлнүүдтэ орходоо ехэ һонирхожо үзэдэг болоо. Аймаг соо партиин түүхэ шудалха 8 кружок, 9 теоретическэ семинар эмхидхэгдэжэ, программаяа дүүргэжэ гараа.

Гадна, экономическа конференци гэдэгтэ колхозой хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд һураһан байна. Тус конференцидэ колхозно үйлэдбэриин элдэб асуудал хэлсэгдэһэн юм. Кадрнуудай үдэр бүриин ажалда экономическа һуралсал ехэ туһатай байдаг юм.

Мүнөө жэл партийна һуралсалаар горьтойхон хүдэлмэри хэгдээшье һаа, дутуу дунданууд үшөөл бии. Зарим колхозуудта хэшээл муугаар үнгэргэгдэдэг, үзэһэн асуудал гүнзэгыгөөр ойлгогдодоггүй, хэшээл таһалдадаг ушар үзэгдэнэ.

Ерэхэ һуралсалай жэлдэ кадрнуудые сурталай талаар хүмүүжүүлгын асуудалда манай аймагай партийна организаци анхаралаа бүри ехээр табиха зэргэтэй.

И. ПОЛЯКОВА, КПСС-эй Кударын айкомой политическэ гэгээрэлэй кабинедые даагша.

БАУНТЫН АЙМАГТА

ТҮСЭБҺӨӨ ГАДУУР АЛТА МАЛТАНА

Зун боложо, сагай дулаархалаар алта малтагшадай ажал һэргэбэ. Ципиканска прийскын алташан А. Д. Кулиашвили гэгшэ апрель һарада алта малтан абалгаяа урда һаранuудайхиһаа долоо дахин ехэ болгобо. Энэ прийскын алташан С. К. Соболев апрелиингээ даалгабарие 569 процент дүүргэһэн байна. Тиихэдэ И. А. Бутаков 230 грамм 250 миллиграмм, мүн алташан А. И. Бобров 107 грамм 150 миллиграмм шэгнүүртэй сула алта олоо.

Кедровскэ прийскын алташан Г. Шуркин энэ оной 4 һарынгаа даабарие 6 дахин дүүргээ.

Прийскын алташадай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ Федоровско участогайхид түрүү һуури эзэлээ. Тэдэнэр 4 һарынгаа даалгабарие 139 процент дүүргэһэн байна. Мүрысөөндэ илаһан Федоровскын горнягууд Ципиканай прийскын управлениин, профсоюзай группкомой дамжуулгын Улаан туг абаһан байха юм.

ХАРАЛГАДА ТҮРҮҮ ҺУУРИ ЭЗЭЛБЭ

Аймаг дотор культурын эмхизургаануудай хүдэлмэриие харалга боложо дүүрэбэ. Харалга хадаа культурно-нииитын хүдэлмэриие һайжаруулгада туһалаа. Жэшээнь, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой (клубай даагшань нүхэр Данзанов) ураһайханай бүлгэмдэ хабаадагшадай тоонь олон болоо. Клубай эдэбхитэд гансахан колхознигууд бэшэ, мүн тэрэнэй хүдэлмэридэ хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, тосхоной интеллигентнэр хабаадалсана. Клубай ураһайханай бүлгэмэйхид малай холын фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй хүндэтэй айлшадынь болонхой.

ОРЫН ЗУЛЗАГА АБАЛГА

Аймагай колхозуудта оро олооро түрэжэ эхилээ. «Заветы Ленина», «Путь к коммунизму» гэжэ хүдөө ажахын артельнүүдтэ орын түл олоор абтажа байна.

Оро адуулаашад түл хоролтогүйгөөр абахын тулада бүхы хүсэеэ элсүүлэн, оронуудаа түлнүүдтэйнь хамта дүтын һайн бэлшээридэ харууһална.

П. Степанов.

Шэнэ цех

«Керамик» гэжэ олзоборилгын артель Улан-Удэ городто хана бариха блок үйлэдбэрилхэ завод бариба. Тэрэ завод жэл соо 1500 мянган хэһэг условно хирпиисэ гаргаха байна.

Ашаглалгада оруулагдаһан энэ завод ханын 30 мянган хэһэг блок түрүүшынхеэ бэлдэжэ гаргаба.

И. Елшин.

Манай республикын түб хото Улан-Удэдэ трамвайн ябаха саг ойртожол байнхай. Мүнөө барилга дээрэ харгын рельс табигдажа байна. Зураг дээрэ: трамвайн харгы барилга дээрэ.

А. Мантаевай фото.

ХЭБЛЭЛЭЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

Мяха абаха тухай хододоо бэшэхэ

Байгша оной март һара соо ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй сессиин болоһон тухай **«Торейский колхозник»** газетэ бэшэһэн байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ аймагай гүйсэдхэхэ комитедэй хэһэн хүдэлмэри энэ сесси дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. Партиин XX съездын шиидхэбэриие бэелүүлэн, үнгэрэгшэ жэлдэ аймагай ажалшадай түйлаһан зарим тэды амжалтые депутадууд тэмдэглээд, шиидхэгдээгүй асуудалда гол анхаралаа хандуулһан байна. Мал ажалһаа гарадаг эдеэ хоолой зүйлнүүдые абалгаар аймаг ехэ гээгдэлтэй гэжэ тэндэ хэлсэгдэһэн байгаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ аймагай колхозууд эдлүүриин газарай 100 гектар бүриһөө 8,2 центнер мяха, 25,2 центнер һү, центнер шахуу нооһо абаһан байна. Энэ гээгдэлэй шалтагаан тушаа газетэ саашань иигэжэ бэшэнэ:

«Мал үсхэбэрилгэ хуушанай аргаар эрхилэгдэнэ: мал таргалуулан шахаха гүүртэнүүд ёһын тэдысэ байгуулагдана, гахайе нэгэ түрүүлээд, шахаха хүдэлмэри эмхидхэгдэнэгүй, зундаа гахай лагерьна аргаар харууһалагданагүй...».

Энээнэй һүүлээр хахад һара болоод «һү, мяха ехээр абая» гэһэн гаршаг доро багахан мэдээсэл, нэгэ шүүмжэлхы статья газетэ толилоо. «Коммунизм» колхоздо гахай үсхэбэрилгэдэ анхарал багаар табигдана, шэнэ арга хэрэглэнэгүй гэжэ нүхэр Павлов шүүмжэлнэ. Мүн Карл Марксын, Свердловэй нэрэмжэтэ колхозууд гахайн мяха абалгаар ехэ гээгдэлтэй, мяха тушааха түсэбөө таһалдуулха туйлда хүргөөд байна гэжэ газетэ мүн лэ тэмдэглэнэ. Эдэ бүгэдэнһөө харахада, аймаг дотор мал таргалуулжа, мяха абаха хэрэг ехэ муугаар табигданхай гэжэ тодорно. Теэд, газетэ апрель, май һаранууд соо энэ асуудалаар мүртэй юумэ толилоогүй.

, Гэтэр, мал таргалуулха тухай газетэ саг үргэлжэ бэшэхэ үүргэтэй байгаа. Эгээл мүнөө адуу малые зунай бэлшээридэ гаргажа байһан саг байна. Жэлэй дүрбэн сагта мал таргалуулжа, колхозууд гүрэндэ мяха тушаажа байха ёһотой хадань газетэ энээн тушаа саг үргэлжэ бэшэхэ, дутагдалыень элирүүлжэ, тэдэндэ туһалха үүргэтэй ха юм. Теэд тиимэ юумэн үгы. Юрэнхыдөө аймаг дотор мал таргалуулха хүдэлмэриин ямараар эмхидхэгдэһэниие газетын хуудаһанһаа хүсэд мэдэхын аргагүй. Гэтэр, юрэнхыдөө аймаг дотор энэ хүдэлмэри ехэ гээгдэлтэй байна. Июниин 1-нэй мэдээгээр Ториин аймаг гүрэндэ мяха тушааха, худалдаха түсэбөө 41 процент дүүргээ. Эндэ илангаяа гахай шаһан таргалуулха хэрэг мууса эмхидхэгдэнхэй. Мүн мяха бэлээр, гаргаша багатайгаар абахын тула эндэ ехэ оролдолго гаргагданагүй. Ториин аймагай эрхэ байдалда уһанай шубуу үсхэбэрилхэдэ таарамжатай юм. Теэд, энээниие хайхардаггүй ябадал али олон гаранa. Эдэ бүгэдын тухай аймагай газетэ ходо бэшэжэ, шиидхэгдээгүй асуудалые нэгэ тээшэнь харуулалсаха, колхозуудта туһалалсаха ёһотой байгаа.

Гэбэшье, газетэ тиигэдэггүй байна. Малые зунай сагта таргалуулха гээшэмнай айхабтар шухала асуудал мүн. Мүнөө мал адууһан хүзэ ногоон дээрэ гараһаар үнихэн боложо байна. Малай зунай харууһа бодомжотой һайнаар эмхидхэжэ шадабал, мяха, һү болон бэшэ зүйл абаха хэрэг амжалтатайгаар шиидхэгдэхэ байна. Эдэ мэтын шухала асуудалые аймагай газетэ харуулха аргатайшье байгаа. Май соо гараһан газетэ ираад харахада, энэ асуудалаар нэгэшье статья байхагүй. «Торейский колхозник» газетын редакциин хүдэлмэрилэгшэд энээн тухайгаа бодожо үзэхэ ёһотой.

Колхозууд машина, техникэ худалдажа абанхай, шэнэ эрхэ байдалда ажаллажа байна. Энэ үедэ мал ажал хүгжөөхэ, тэрэнэй ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ асуудал ямараар шиидхэгдэнэб гэжэ аймагай газетэ ходол харуулалсаха ёһотой болоно.

Саашанъ мүн нэгэ асуудал тушаа хэлэлтэй. Юуб гэхэдэ,Ториин аймагай ажалшадай хахадһаа олонхинь бурядуд юм. Тиимэ хадань газетые үндэһэн хэлэн дээрээ гаргалсаа хадань болохотой һэн. Энээн тухай партиин обкомой тогтоолшье гаранхай.

«Торейский колхозник» газетые бурят хэлэн дээрэ гаргаха арга боломжо Торидо дүүрэн бии. Аймагай типографида бурят үзэгшье бии, мүн үклэһэн хэлээ һайн мэдэхэ хүнүүдшье дүүрэн ааб даа. Партиин айкомой, аймагай газетын редакциин зүгһөө гансал оролдолго хэрэгтэй.

Худөө ажахын артелиин устав наринаар сахиха

Коммунистическэ парти, Советскэ правительство колхозой ниитын ажахые хүгжөөхэ, ажалай бүтээсые болон колхозник гуудай үүсхэлые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулна. 1956 оной мартын 6-да КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет хүдөө ажахын артелиин хэрэг архилалгые, колхозой үйлэдбэри эмхидхэлгэдэ колхозникгуудай үүсхэлые улам саашань дээшэлүүлхэ тухай тогтоол гаргаһан байна. Энэ тогтоол хадаа колхозно байгуулалтые саашань бэхижүүлхэ, колхознигуудай эдэбхи үүсхэлые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ горьтойхон үүргэ дүүргэһэн байна.

Колхозно байгуулалтые улам саашань хүгжөөхэ, МТС-үүдые хубилгаха тухай парти, правительствын хараалһан шухала хэмжээ-ябуулганууудай бодото хэрэг дээрэ бэелүүлэгдэжэ байха үедэ хүдөө ажахын артелиин Уставые наринаар сахиха гээшэ тон шухала. Гэбэшье, хамтынгаа суглаан дээрэ баталжа абаһан энэ нангин хуулияа хазагайруулха ушар республикын зарим колхозуудта үзэгдэнэ. Мүн олохон колхоз хамтынгаа суглаан дээрэ Уставаа баталжа абаагүй байһаар. Закаменай аймагай колхозуудай Уставууд аяар мүнөө болотор аймсоведэй гүйсэдкомдо баталагдаагүй.

Мүн зарим аймагуудта колхозой эдлүүриин һайн газарые элдэб эмхи зургаануудта үгэхэ ушар үзэгдэнэ. Иимэ ушар Закаменай аймагай «Коммунизмын зам» колхоздо үзэгдөө. Тус артелиин түрүүлэгшэ нүхэр Маланов правлени дээрээ, колхознигуудтаяа зүбшэнгүйгөөр хартаабха тариха 35 гектар газар Зэдын комбинадай хүдэлмэришэд болон алба хаагшадта үгэхэ гэжэ энэ комбинадай директорые орлогшотой хэлсээ батлаһан байна. Колхоздо хэзээдэ мүнхөөр үгтэһэн газарые түрүүлэгшын өөрөө мэдээд ниишэ тиишэнь үгэхэ гээшэ хуули буса, буруу хэрэг болоно. Колхозой мэдэлэй газар хамтын суглаанай шиидхэбэреэр гүрэнэй болон ниитын организацинуудта хэдэн жэлээр үгтэдэг юм. Иимэ шиидхэбэринь заабол республикын Министрнүүдэй Соведээр баталагдаха ёһотой.

Артелиин хэрэгые эрхилхэ демократиин гол ёһо гурим олохон колхозуудта сахигданагүй. Колхознигуудай хамтын суглаан, правлениин зүблөөн саг соогоо болоногүй. Зарим артельдэ жэлэй эхиндэ тоосоото гү, али тоосоото-һунгуулиин суглаа үнгэргэжархёод лэ, һаңаагаа амаршадаг заншалтай. Тэрээнһээ гадна, колхозойнгоо гэшүүдые бултыень суглуулангүй, үсөөхэн зониие хабаадуулжа, суглаа үнгэргэһэн нэрэ зүүдаг ушаршье бии. Жэшээнь, Бичурын аймагай «Победа» колхоздо 1957 оной ноябриин 14-дэ болоһон хамтын суглаанда 879 гэшүүдэйнь миил 230-ниинь ерээ. Иигэжэ дүүрэн эрхэгүй суглаан болоошье һаань, тус артелиин түрүүлэгшээр нүхэр Лобанов һунгагдаһан байна. Мүн энэ аймагай XIX партсъездын нэрэмжэтэ артелиин 1020 гэшүүдһээ оройдоол 480-ниинь үнгэрэгшэ жэлэй августын 25-най суглаанда ерэбэшье, А. Ивановые колхозһоо гаргаһан байна. Энэ шухала асуудал шиидхэхын тула артелиин гэшүүдэй гурбанайнь хоёр хуби суглаанда хабаадалсаха ёһотой бшуу.

Зарим колхозуудай түрүүлэгшэнэр правлениингээ зүблөө хаа-яа татадаг. Жэшээлэн хэлэбэл, Закаменай аймагай «40 лет Октября» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Зундуев 1957 оной һүүлшын дүрбэ һара соо нэгэшье зүблөө үнгэргөөгүй, энэ жэлэй табa һара соо оройдоол хоёр дахин правлениингээ зүблөө хээ. Нүхэр Зундуев хамаг хэрэгээ правлениингээ гэшүүдтэй зүбшэнгүйгөөр, гансаараа шиидхэдэг болошонхой. Иимэ ушар бусадшье колхозуудта үзэгдэнэ.

Худөө ажахын артель хадаа таряашадай һайн дураараа нэгэдэһэн хамтын ажахы мүн. Тиимэһээ колхозой тушаалта хүнүүд захирха эрхэеэ алхахагүй, ажахыгаа хамтаараа хүтэлбэрилхэ ёһо гурим эбдэхэгүй, хамаг шухала хэрэгээ артелиин гэшүүдэй хамтын суглаан дээрэ хэлсэжэ бүтээхэ зэргэтэй. Колхознигуудай хамтын суглаа саг сооһь татажа, ажал хүдэлмэриингөө гол асуудалнуудые олоороо хэлсэхэ гээшэ тон шухала.

Колхозой зөөриие үбэршэлхэ, хулууха ушарнуудшье хаа-яа үзэгдэдэг байна. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, колхозой шалгалтын комисси правлениингээ шиидхэһэн гараша, орошын хэрэгые ёһоор шалгадаггүй, колхозуудай тоо бүридхэлөө һайнаар табиха хэрэгтэ аймсоведэй гүйсэдкомой инструктор-бухгалтернууд туһалдаггүй, шанга хиналта хэдэггүй байна. Бичурын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо урдань счетоводоор хүдэлһэн Дандаров гурбан жэл соо 12708 түхэриг хамтын мүнгэ зөөри үбэршэлөө. Мүн эндэхи XIX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой кладовщик Тюруханова гэгшэдэ дүрбэн жэл соо нэгэшье шалгалта хэгдээгүй. Тэрэнэй даажа байһан зөөриеэ тушаахадань 21 мянган түхэритэй юумэ дутаһан байна.

Зарим колхозой хүтэлбэрилэгшэд ниитын зөөри үригшэдтэй шанга тэмсэл хэдэггүй байна. Үнгэрэгшэ үбэл республикын колхозуудта адуу малай тэжээлэй хомор байһаниинь хэндэшье мэдээжэ. Гэбэшье, Закаменай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ артелиин правлени (түрүүлэгшэнь нүхэр Хубанов) байгша оной февралиин 22-то «зелёнко хулууһанайнь түлөө Чойжитовта доногодолго үгөөд, хэрэгыень мүшхэбэриин эмхи зургаанда ябуулхагүй» гэһэн тогтоол гаргаһан байна.

Тус аймагта зарим гэшүүд колхоздоо ехэхэн үритэй болоһон аад, тэрэнээ бусаадаггүй. Жэшээнь, «Победа» колхоздо зарим гэшүүдынь 40 мянган түхэриг үритэй болонхой. Тэрэ тоодо артелиин түрүүлэгшэ Шаралдаев, орлогшонь Цыренов, урдын түрүүлэгшэ Найданов гэгшэд тус бүридөө мянга гаран түхэриг үритэй аад бусаанагүй.

Колхознигуудта нэмэлтэ түлбэри болон һара бүри аванс үгэхэ тухай КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1956 оной мартын 6-най тогтоол эндэхи олохон колхозуудта дүүргэгдэнэгүй. Зарим колхозуудай түрүүлэгшэнэр гэшүүдэйнгээ олоһон ажалта үдэрые хараадаа абангүй, миин саарһан дээрэ бэшээд лэ, мүнгэ болон эдеэ хоолой зүйл үгэдэг хуушанайнгаа заншал үргэлжэлһөөр. Энэ жэлдэ «Победа» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Цыдыпов 15524 түхэриг колхознигуудтаа тиигэжэ хубаагаа. Байгша оной дүрбэн һара соо колхоздо ямаршье ажал хээгүй колхозник Цыдыпов 500 түхэриг абаа. Тиихэдэнь 150—300 ажалта үдэр олоһон зарим колхознигууд аяар март һараһаа хойшо нэгэшье түхэриг абаагүй байха юм. Иимэрхүү ушар Закаменай бусадшье колхозуудта үзэгдэнэ.

Иигэжэ ажалта үдэр хараада абангүйгөөр мүнгэ, эдеэ хоолой зүйл хубааха ябадал үнэн сэхээр хүдэлдэг колхознигуудай урма хэшээлые һуларуулдаг, ажалта үдэрэй үнэ сэн бага болгодог колхоздо үритэгшэдые олошоруулдаг байна.

Энэ мэтээр хүдөө ажахын артелиин Уставые хазагайруулха ушар гансахангшье Закаменай, Бичурын аймагуудта бэшэ, мүн Кабанскын, Прибайкальска, Хориин, Хэжэнгын, Мухаршэбэрэй аймагуудай колхозуудта үзэгдэнэ. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, ажалшадай депутадуудай аймагай болон сомоной Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд, колхозуудай партийна организацинууд хүдөө ажахын артелиин үндэһэн хуулиие наринаар сахиха хэрэгые үдэр бүри, хёрхоор хинан шалганагүй. КПСС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй хэдэн дахин заабари үгөөшье һаань, аймсоведэй гүйсэдкомууд мүнөө болотор олохон колхозуудай Уставые хаража үзөөгүй, зарим дутуу дунда, алдуутай зүйлнүүдынь заһаагүй байна.

Тарбагатайн, Мухаршэбэрэй, Бичурын, Түнхэнэй аймагуудай зарим колхозууд артелиингээ Уставта һэлгэлтэ хэхэдээ, нэмэлтэ оруулхадаа колхознигуудта ехэ яла ашаха тушаа колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй эрхые ехэдүүлэн алдаһан байна. Тиихэдэ энэ аргаар зарим хүтэлбэрилэгшэд колхоздоо ажалай журам һайжаруулхамнай гэжэ һанадаг. Теэд иигэжэ хэмжээ абаха гээшэ колхозой хэрэгые хамтаараа хүтэлбэрилхэ ёһо гуримые бүдүүлигээр эбдэһэн ушар болоно ха юм. Колхозуудта ажалай журам бэхижүүлхын, ажал хүдэлмэриһөө хүлжадаг зарим залхуу хүнүүдые хүмүүжүүлэн, зүб замда оруулхын тулада ойлгууламжын хүдэлмэри һайжаруулха, хамтын суглаан, үйлэдбэриин зүблөөн дээрэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэл дэлгэрүүлэн олоной нүлөө үзүүлжэ, тиимэ зондо ушар ёһые ухаан сэдьхэлдэнь оротор ойлгуулжа үгэхэ, ниитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадаһан колхознигуудта ажалай түлөөһэ ехэ болгожо, ажалта үдэрэй үүргэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэй бшуу. Энэ хадаа колхозуудай правлениин, партийна, комсомольско организацинуудай нангин зорилго болоно.

И. Балуров, юстициин советник.

МОНГОЛОЙ ШАХТЁРНУУД ГАЛУУТА-НУУРАЙХИДТА АЙЛШАЛБА

Монгол Арадай Республикын Налайхын ехэ уурхайн шахтёрнууд манай республикын Галуута-Нуурай шахта ерэжэ, советскэ горнягуудтай уулзаба.

Айлшад шахтануудаар ябахадаа шахтёрнуудай бүтээсэ ехэтэ ажалтай, нүүрһэ малтажа байһан хүсэтэ техникэтэй, шахтада ажал болон социалистическэ мүрысөө эмхидхэлгэтэй танилсаа. Монголой шахтёрнууд 7, 8-дахи шахта, илангаяа энэ шахтын нүүрһэ нээмэл аргаар абадаг участогта ошожо, тэндэхи ажалые ехээр һонирхобо.

Галуута-Нуурай шахтёрнуудай ажаһуудал, Гусиноозерск городой урган хүгжэлгэ тухай Монголой айлшад һонирхоһон байна. Монголой шахтёрнуудай Гусиноозерск городто хоёр үдэрэй туршада байха үедэ ажалайнгаа дүй дүршэл халан абалсаха талаар ехэ юумэ хэгдээ.

Айлшалгын эсэстэ манай городой ажалшад ахадүү Монгол Арадай Республикын шахтёрнуудтай культурынгаа Ордондо уулзаа. Хани барисаагаа улам бэхижүүлэн, харилсан ажаллаха тухай хоёр талаһаа үгэ хэлэһэн байна.

С. Цыденжапов, шахтын проходчик.

Шубуунай мяха ехээр абахань

Түнхэнэй аймагай колхозууд энэ жэлдэ 18920 центнер, хойто жэлдэ 30 мянган центнер шубуунай мяха абахаар хараална. Иимэ ехэ мяха үйлэдбэрилэн абахын тула 1959 оной январиин 1-дэ колхозуудта 7500 нугаһан, 2000 галуун, хойто жэлынь 175 мянган нугаһан, 20 мянган галуун байха болоно.

Шубуунай мяхан ехэ һайн, химда юм. Жэшээлхэдэ, 1000 нугаһан 2—2 центнер шэгнүүртэй 12—15 толгой малаар тэнтэй бшуу. Тиимэһээ шубуу үсхэбэрилгэ ашаг олзотой хэрэг болоно.

Энэ талаар Тоорын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозойхид һайн үүсхэл гаргаа. Урдань тус артель оройдоо хэдэхэн зуун шубуутай байһанаа энэ жэлдэ 2500 шубуутай болохонь. Мүн эндэ үндэгэ даруулжа, нилээд олон дальбараа бүрин бүтэнөөр абаад, һайнаар дэгжээжэ байна. Иигэжэ тус колхоз шубуунай мяха ехээр абадаг болохонь.

Мүн тус сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо хоёрхон жэлэй хугасаада шубуунай мяха бүри ехээр абадаг боложо, 1960 ондо энэнь 40 дахин ехэ болохо байна. Энэ артель иигэжэ олзо доходоо али болохоор нэмээхэ шэнэ һалбаритай болобо.

А. Мангатханов.

Зунай гурбан hарада үнеэн бүриhөө 1100 литр hү hаахабди

...жэ Бичурын совхозой Дабаатын гүүртын hаалишад, мал адуулагшад мэдүүлбэ. Тэдэнэй бэшэгүүд доро толилогдобо

* *

Зураг дээрэ: гүүртын ахалагша hаалишан Акулина Мякотина hаалишад...а тушаажа абаhан hүеэ тэмдэглэжэ байна.

Сүүдхэдээ үнеэн бүриhөө нүүд hү hаахаб

Би hаалишанаар ...жэл соо хүдэлжэ ...йнаб. Нёдондо ...лдэ даажа бай...г үнеэн бүриhөө ...00 килограмм hү ...гаа hэм. Мүнөө ...лдэ Заиграйн ай...гай «Красный ...ытник» колхозой ...алишадай үүсхэ...е дэмжэхэ зуу...а, үнеэн бүриhөө ...00 килограмм hү ...ахаар шиидэhэн ...йгааб. Абаhан уялгаяа ...үргэхэ арга бо...мжо яhала бии. ...эрhэн 5 hара соо ...ажа байhан үнеэн ...риhөө 795 кило...амм hү hаагааб. ...игээд зунай гур...н hарада үнеэн ...риhөө 1200 кило...амм hү hааха зо...отойб. Энээнээ дүүргэбэлни үнеэн бүриhөө 2000 шахуу килограмм hүн hаагдаха байна. Тиигээд сентябрь — декабрь hарануудта үшөө 500 гаран килограмм hүн лаб hаагдаха.

Тиигэжэ үнеэн бүриhөө 2500 килограмм hү hааха уялгаяа дүүргэжэ шадаха байнаб.

Мүнөө гүүртымнай үнеэд зунай бэлшээридэ үдэр hүнигүй адуулагдажа, hүеэ нэмээжэ байна. Май hарын 3-дахи 10 хоногто түрүүшын арбан хоногто орходоо үнеэдhээмни хоёр дахин ехэ hүн hаагдаба. Июнь hараhаа эхилээд hүн бүри ехээр hаагдана.

Үнеэн бүриhөө сүүдхэдээ 16 килограмм hү hаахын түлөө оролдожо байнабди.

Мүнөө үнеэдтэ дабhа, концентрированнэ тэжээл үгтэнэ. Үнеэдэйнгээ hүнэй гарасые хаража, литр hүн бүридэнь 150—200 грамм концентрат ууралаар дэбтээгээд, hүниин бэлшээридэ гарахынь урда тээ эдюулнэбди.

Зунай сагта hү hаалгаяа бури ехээр дээшэлүүлхээр абаhан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлхэбди.

А. Мякотина,
гүүртын ахалагша hаалишан.

Удэр hүнигүй адуулагдана

...абаатымнай гүүртэдэ мал адуу...шаар 4 хүн ажаллажа байдаг. ...ртымнай үнеэд май hарын 11-hээ ...й бэлшээридэ гаража, үдэр ...игүй адуулагдажа эхилээ.

...аянай бороо хура орожо, Үтэг-Хайранга гэжэ газарта ...шээриин ногоон hайжаржа бай... Үглөөгүүр 6 часта hаалишадай ...дээ hаажа дүүргэхэдэ, малаа ...шээридэ туужа гарганабди. hаа...ад үдэрэй 12 часта малайнгаа ...шэжэ ябаhан газарта ошожо ...дээ hаадаг. Үдэшын hаалганай ...үнеэдээ голлуулжа, гүүртэ дээ...сараад, дахин 9 часhаа hүниин ...шээридэ гаргагдажа адуулагда...

...еэдые бэлшээридэ шадамараар ...лха хэрэгтэй. Үнеэдэй садата...эдеэлхыень харалсажа, үбhэ но...ой hайса ургаhан газарта ...шажа бэлшээнэбди. Тиихэдэ ...нэгэ бэлшээhэн газартаа хо...о ябажа байдаггүй, харин ...хэдэн хоногоор hэлгэжэ бай...адуулагдана. Урда жэлнүүдтэ...тиидэг байгаабди. Энэ арга ...hайн. Юуб гэхэдэ, нэгэ газар ...хоногоор бэлшээгээд, ондоо ...дуулхада, үбhэ ногоониинь hай...ургаhан байжа, үнеэд hү ...ородог юм.

...еэдые бэлшээридэнь ээрэhэнэй, ...аhанай хэрэггүй, дурандань ...анаар ябуулжа адуулhан дээ...идэ хододоо малаа бэлшээридэ ...hан хойноо бүлэг бүлэгөөрнь ...ангүйгөөр тараажа байгаад ...нэбди. Гэбэшье, үнеэд hүниин ...ээридэ гарахадаа голдуу хибэ...хибэжэ хэбтэдэг юм гэжэ за...хүнүүд хэлсэдэг. Тэрэ тиимэ... Үнеэдэй хэбтэхэдэ бодхожо ...а эдеэлүүлээд, нэгэ хаhада ...ааха шухала. Үдэшын 9 часта ...шээридэ гараhан үнеэд үглөөнэй 4 час болотор ябажа эдеэлдэг гээшэ. Үүр сайха багта хэбтэшэдэг юм. Тиигээд 1—1,5 часай тухай амараагаад, дахин үглөөнэй hаалган болотор адуулнабди.

Илангаяа халуун үдэрэй болоходо, үнеэд уhа ууха ехэ дуратай байдаг. Бидэ сүүдхэдээ хэды дахин уhалнабди. Үнеэдые бэлшээридэ гаргаха, голлуулха бүреэ горхоной уhаар уhалнабди.

Гүүртымнай hаалишад зунай 3 hарада үнеэн бүриhөө 1100 килограмм hү hаахаар уялга абанхай. Энээниие дүүргэлсэхын тулада бидэ, мал адуулагшад, үхэрөө hайнаар адуулха ёhотойбди.

Д. Цыбенова, Д. Балданова,
гүүртын мал адуулагшад.

*

АРГА БОЛОМЖОНУУД ГҮЙСЭД ХЭРЭГЛЭГДЭНЭ

Манай гүүртын hаалишад заиграйнхидай үүсхэлые дэмжэхэ зуураа, арга боломжонуудаа тооложо үзөөд, байгша ондо үнеэн бүриhөө 2000 килограмм hү hаахаар шиидээ hэн. Энэ зорилгоёо бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө оролдожо байнабди.

Үнгэрhэн 5 hара соо гүүртымнай үнеэн бүриhөө 808 килограмм hүн hаагдаа. Манай hаалишад hаянай hү hаалгаяа улам арьбадхажа байна. hүүлэй 10 хоног соо хамта 7880 килограмм hүн hаагдаа. Энэ үедэ олон hаалишаднай hү hаалгаяа хоёр дахин ехэдхэбэ.

Мүнөө бидэнэй урда тон шухала зорилго табигдажа байна. Гүүртээрээ абаhан уялгамнай ехэ. Теэд зунай сагта бидэ hаалишад бүхы арга боломжоёо дүүрэн хэрэглэжэ, hү hаалгаяа эрид дээшэлүүлхэ зорилго табинхайбди. Хэрбээ үнгэрhэн 5 hарын туршада үнеэн бүриhөө 808 килограмм hү hааhан байбал, июнь, июль, август hарада үнеэн бүриhөө 1100 килограмм hү hааха байнабди.

Энэ зорилгоор ехэ хүдэлмэри хэгдэжэ эхилээ. Үнеэднай үдэр hүнигүй адуулагдана. Мал адуулагшад нүхэд Д. Балданова, Д. Цыбенова, Ц. Цыдендоржиев, Б. Гылыкова гэгшэд оролдосотой hайнаар ажаллана. Тэдэнэр бэлшээриингээ газарые хэдэ хэдэн хэhэг болгон таhалаад, ээлжээгээр малаа адуулдаг юм. Энээнэй ашаар hү hаалга эли бодо дээшэлнэ.

Гадна, малаа hүниндөө бэлшээдэг болоhонhоо хойшо үнеэдээ үдэртөө гурба дахин hаанабди. Гүүртэ дээрэмнай ажалай тусхай гурим табигданхай. Түрүүшын hү hаалга үглөөнэй 6 часта эхилдэг. Тиигээд үдэрэй 12 часта үнеэдэйнгээ бэлшээридэ байhан газарта ошожо, хоёрдохёо hаанабди. Үдэшын 7 часта үнеэд гурбадахяа hаагдадаг. Иигэжэ hаахадамнай hүн ехээр нэмэнэ. Үнеэдые үдэртөө 2 дахин hаахада нэгэ үнеэн сүүдхэдэ 8—10 килограмм hү үгэдэг hэн. Мүнөө 12—16 килограмм хүрэтэр hүн hаагдана.

Гүүртымнай hаалишад түрүү арга дүршэл үргэнөөр хэрэглэжэ байна. hаалишад үнеэдээ hаахын урда тээ дэлэнгыень hайса нидхэржэ массаж хэдэг. Үдхэн тоhолиг hү гүрэндэ тушаахын тулада нэгэ үнеэнэй hү хоёр хүнэг соо hаадаг боложо байнабди. Юуб гэхэдэ, үнеэдые түрүүн эбэлгээд hаажа байхада hүниинь шэнгэн байдаг. Тэрэниие тугалнуудтаа уухыень үгэнэбди. Хоёрдохи хүнэг соо hаагдаhан hүеэ тушаанабди.

Гэхэтэй хамта, бидэ hаалишад зунай үедэ сүлөөтэй сагтаа фермэ дээрээ ехэ хүдэлмэри хэхэбди. Өөhэдынгөө хүсөөр фермынгээ хото хорёонуудые сэбэрлэжэ, заhабарилжа, үбэлжэлгэдэ хүсэд бэлэн болгохо байнабди. Мүнөө силос хэгдэхэ нүхэнүүд сэбэрлэгдэжэ, бэлэн болонхой. Далнуудайнгаа щэбхэ шоройе газаашань зөөжэ, сэбэрлэжэ байнабди.

Зунай сагта ехэ hү hаажа, энэ жэлдэ абаhан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлхэбди.

Д. Дондокова, Х. Дашиева,
Д. Очирова, гүүртын hаалишад.

Зураг дээрэ: Дабаатын гүүртын hаалишад хээрын бэлшээри дээрэ үнеэдээ hаажа байна.
Т. Гармаевай фото.

Холынгоо бэлшээридэ гараба

...hэ жэлдэ Ахын аймагай кол...хабар хожомшог, тээ зунай ...олонхи адуу малаа үндэр ...уулын, холын бэлшээридэ ...ажа, тэндээ адуулжа зуhадаг ...эшье жэлдэ аймагай XX ...ъездын, Ленинэй нэрэмжэтэ, ...н Аха» колхозууд хэдэн зуу...хони, бодо малаа наhаарынь, ...тамираар, эрэ эмээрнь ил...тусхай гүүртэнүүд болгожо, ...гоо бэлшээридэ абаашанхай.

Холын үндэр газарай бэлшээри тон hайн эдисэ ногоотой байдаг. Теэд олон үхэр мал туужа, зуугаад шахуу модо газарта хада хабшал, түргэн гол горхо гаталхань бэрхэтэйшэг юм. Тиигэбэшье дүршэл ехэтэй малшад үхэр малаа шадамар бэрхээр туужа, зориhон газартаа ямаршье гарза гайгүй хүргэдэг гээшэ.

«Улаан Аха» колхозой дүршэл ехэтэй малшадай нэгэн Должод Нюлхаева жэл бүри 100—130 үхэр Сайлагай бэлшээридэ абаашажа зуhаад, намар атар тарган болгожо, үбэлжөөндэ асардаг заншалтай. Байгша ондо энэ үхэршэн Ешэн Хабтагаеватай хамта шэмэтэ hайн үбhэ ногоотой Ильчирэй бэлшээридэ хабар эртүүр хоёр зуу гаран үхэр абаашаад, hайнаар адуулжа байна.

Д. Дугаров.

Искусствын, уран зохёолой декадада бэлэдхэл

Н. ДАМДИНОВ

КАРЛ МАРКС

Хоридохи зуунжэлэй оройhоо хэлэхэ ёhотойлди:
— Коммунизмда
Орохоо ябаhан золтойлди.
Маниие иимээр жаргалдамиай дүтэ болгоо—
Маркс,
Танай
мантан ухаанай бодолго
Түмэн жэлдэ түүхын ута харгы зам
түрүүн,
Танhаа урид,
манан соо мэтэ годироо.
Хайшаа зүглэнэб сагнай? гэhэн зон
харюу олохо гэжэ
нилээдгүйхэн хүлэрөө.
Богоолшодой Римдэ
яахадаа бодооб Спартак?
Боhолго, хараал
Галилей хэнhээ эдилэй?
Бастили руу, зэбсэг барижа гартаа,
Баатар арад ямар ушарhаа гэшхэлэй?
Саашаа, тиихэдэ,
хүлhэ, шуhаа адхаhан
хүдэлмэришэн анги
станок мүргэн бүдэрбэ.
Шараа нюсэгэн бэе,
досоошоо хумииhан хабhан,
Шахаhан бухадал эзэнэй
туулган нюдарга.
Тоо бодолгыншье гурим ёhые олохонь
Тон бэрхэтэй гээд
мэдэнхэйлди,
хүшэр.
Зүгөөр, түүхын хуули ёhо голлохонь
үгөөр хэлэшэгүй,
ухаанда орошогүй ушар!

Харин Маркс олоо,
Харин Маркс заяагаа.
Зүрхөө зоригоор hомолhон хүдэлмэришэн
ангида
Зүб харгыень
сэсэн толгой заагаа:
— Тэбдэнгүйгөөр
тэмсэлдэ
хүсөө зангида!
Ерээдүйдөө шамдуу ерэхын түлөө
Жэгүүр далитайш тэргэ хүллэ—мэтиил.
Эрьесэ дошхон,
Асархал хүнэй эрхэ сүлөө
революци —
түүхын хурдан локомотив!
Ашата Маркс!
Арбан долоон ондо
Абалсаат бидэнтэй ородой хаанай ордон.
Богоолой гэнжэ бута сохёолди тэндэ,
«Манифестынтнай»
үгэнүүдые дурдан.
Бүмбэрсэг дээр капиталай засаг муудаа.
Бүгэдэ арадуудhаа
Гэнжэнүүд hалана,
бута бууж.
Газар тойроод, гансал меридиануудай
асари гэнжэ абаахайн шүлhөөр үлүүжэн.
Мантан толгой,
Маркс,
Танай hургаалда
Маша үнэншөөр дабшаналди урагшаа.
Тугаа бариhан гарнай
түмэ боложо ургаал даа.
Амаршалыт
ашанараа,
агуу манай Багша!

Ч.-Ц. САНЖИЕВ

Бабасан Абидуевай дурасхаалда

Аянгын дуунhаа хүсэтэй, шанга дуугаараа
Арадай дайсадые hүрдөөн сохидог бэлэйлши.
Агуу оронойнгоо сүлөөтэ поэт байhаараа
Ашата жаргалаа алдаршуулан дууладаг бэлэйлши.

Баян талаараа зэдэлдэг аялга дуунуудшни,
Баатар ажалай охин соohoo дүлэтэнхэй.

«Бабанын түүхэ», «Шаалай, Шаанай» —
үльгэрнүүдшни
Бага наhатанай домог түүхэнь болонхой.
Надхамал ногоон хонгор бурят дайдадашни
«Наранайш туяан», эрдэни элшэеэ сасаhаар лэ.
Наhан соогоо тэмсэhэн арюун хэрэгтэшни
Нангин дурасхаалайш тэмдэг болон бадарhаар лэ.

Бэлигтэй хүбүүд, басагад шалгарба

Уранhайханай бүлгэмүүдэй республиканска харалга эхилбэ

Июнин 8-най үдэшэ Бурят-Монголой оперо ба балетэй театр соо Улан-Удэ городой предприятинууд болон эмхи зургаануудай, клубууд болон Культурын байшангуудай дэргэдэхи уранhайханай бүлгэмүүдэй түгэсхэлэй концерт болобо. Городой уранhайханай бүлгэмүүдэй ниитын харалга энээнhээ урид хоёр үдэрэй туршада үнгэрhэн байгаа. Тэндэ шалгарhан, эгээл hонирхолтой, эрхим номернууд түгэсхэлэй концертдэ харуулагдаа.

Арад олоной дундаhаа оюун бэлигтэйгал... шуула ниитын харалгануудаар дээрэhээ ... hү... рүүлэгдэдэг байhаниинь мэдээжэ. Мүлон Бурят-Монголой искусство болон уран хёолой декадада бэлэдхэжэ байха үедэ харалганууд илангаяа ехэ удхашанар... Юундэб гэхэдэ, уранhайханай бүлгэм... hээ шалгаржа гарагшад театрнуудта, самбльнуудта ородог ха юм.

Хонгёо хоолойтой дуушадые, со... хурдан хатаршадые, үндэр мэргэжэ хүгжэмшэдые энэ жэлэй харалга му... олоорнь тодоруулба. Слесарь, токарь лон бусад хүдэлмэришэд, инжене... техническэ хүдэлмэрилэгшэд, алба... шад hонин, тодо хурса дуу, частушка... дые, хатар танцануудые гүйсэдхэжэ, ...харагшадые баясуулба.

Дуунуудай иргүү hайхан аялга, х... плясканууд харагшадай сэдьхэл хүд... эхилхэhээ хойшо анхаралыень татаа. ...цертын боложо байха үедэ хүхюун ... дээр, нэрьемэ альга ташалгаар бүхы... доhолжо байба. Эдэ бүгэдэнь уранhа... най бүлгэмэйхидэй ехэ мэргэжэлтэй, ...цертын программын hонирхолтой, зо... ойлгосотой, ойро дүтэ байhыень гэршэл...

Хоровой коллективүүдэй дундаhаа са... бын фабрикын клубай дэргэдэхи уранhайханай бүлгэм, Ленинэй ордентэ паровозовагонно заводой Культурын ордоной дэргэдэхи бүлгэм илангаяа шалгараа.

60-аад шахуу хүбүүд, басагад сценэ дээрэ жэрылдэн зогсоно. Басагадынь палаахада хүрэмэ, боро үнгэтэй платинуудтай, үбсүүнүүдтэнь сэсэгүүд хадаатай. Хүбүүдынь хүхэ ногоон костюмуудтай. Эдэнэй гүйсэдхэhэн композитор Долухунянай «Ваня» гэжэ дуун, «Таабари» гэжэ энэдхэгэй дуун илангаяа халуунаар угтагдаа. Хонгёо хоолойтой Н. Радионова энэдхэг дууе түрүүлэн дуулаа.

ПВЗ-гэйхид мүн лэ адлиханууд хүбсаhатай байба. Тэдэнэр композитор Туликовай «Инаг hайхан Эхэ оромни», «Хонхохон нэгэ жэгдээр жэнгирнэ» гэжэ ород арадай дуунуудые гүйсэдхэжэ, альга ехээр ташуулба.

Мүн мяханай комбинадай, медицинскэ училищиин дуушад муу бэшэ бэлэдхэлтэй байhанаа харуулаа.

***

Мяханай комбинадай Культурын байшангай, ПВЗ-гэй Культурын ордоной хатарай коллективүүд hонирхолтой хатар танцануудые табиба. Мяханай комбинадай 15 хүбүүд, басагад молдаван арадай «Виноград» гэжэ танец шуран бэрхээр хатарба. Тэдэнэр национальна гоё hайхан хубсаhа үмдэнхэй, басагадынь бишыхан корзинкануудые баринхай, виноград суглуулжа байhые харуулаа. Энэ танца hайнаар табигданхай гэжэ тэмдэглэмээр.

Түхэреэн далбагар ехэ шляпануудтай, уран бэрхээр угалзатуулан оёhон мексикан арадай хубсаhатай хоёр хүбүүд сценэдэ гаража ерээд хатаржа эхилнэ. ПВЗ-гэй

хатар наа... Б. ...

паровозно комбинадай хүдэлмэришэд, хани нүхэд Юрий Ушаков Юрий Субботин хоёр мексикан арадай «Сомбреро» гэжэ танец гүйсэдхэбэ. Эдэнэр нэгэ городто түрэhэн, сугтаа hураhан, сэрэгэй албанда хамта байhан юм, мүнөөшье нэгэ цехтэ хүдэлмэрилжэ байхадаа, уранhайханай бүлгэмдэ ябажа, нэгэ танец наадана. Суглараршад альга ташажа, хатарыень үдэшөө. Мүн Ушаков Любицкая хоёр шог частушкануудые дуулажа, энээнhээ урда энеэдэ наада гаргаа hэн.

ПВЗ-гэй хатаршад бурят-монгол арадай «Мори унаhан хүнүүдэй» танец тон hайнаар, үнэншэмөөр хатарба. Эдэниие харахада ёhотойл мори унаhан хүнүүд гүйлгэлдэнэ гэжэ hанамаар. Мүн энэ коллективэй 3 хүбүүд «Эрэ тахяанууд» гэжэ шог танец амжалтатайгаар наадаба.

Багшанарай институдай студентка Ала Гергесова бурят-монгол арадай танец зохид бэрхээр гүйсэдхэhэн байна.

Гэбэшье, hайнаар гүйсэдхэгдэhэн танцануудай хажуугаар зарим коллективүүдэй номернууд хүсэhэндэ хүрэнгүй. Жэшээлхэдэ, түмэр замай 1-дэхи училищиин... хид «бурядай танец» шадабари багатайгаар табяа. Тэрэнь хүнэй сэдьхэл дайранагүй.

***

Багшанарай институдай долоон хүбүүд (дундахи нэгэниинь баян урдаа баринхай) гаража ерээд, гар гараа барисалдан, композитор Соловьев-Седойн «Хэрбээ бүхы дэлхэйн хүбүүд» гэжэ олондо хүндэтэй дуу hүртэй дорюунаар дуулажа эхилнэ. Шадамараар, үнэн зүрхэнhөө гүйсэдхэгдэhэн энэ дууе шагнахадаа бүхы дэлхэйн хүбүүд амтаржа тэмсээ haa, юушье бүтээжэ шадаха гэжэ этигэмээр. Харагшад эдээндэ ...ндэр сэгнэлтэ үгэhэн байна.

Мяханай комбинадай Культурын байшангай дэргэдэхи бүлгэмэй гашуун залуу ...уша А. Кокоринние дуушад соohoo онсо ...дэглэхэ хэрэгтэй. Богословскиин «Бодско модощоной дуун», Соловьев-Се...н «Хүбүүн тэргэтэй морёор ябабал даа» ...тэрэнэй дуулаhан дуунуудые шагнаг... альга ташажа угтаба. Тэрэнэй дуула...айхада хүхюун энеэдэн таhараагүй. ...оветинститудай студент Илья Вино...в бурят-монгол дуунуудай аялгануу...баян дээрэ наадажа, хүнүүдэй зүрхэ ...лгобо. Медицинскэ училищиин hураг...С. Данилов бурят-монгол арадай «Хү...хээр» гэжэ дууе, инфекционно больн... хүдэлмэрилэгшэ Н. Болотова бу...арадай «басаганай дууе» hайнаар ...аhан байна.

...асагад Лушина Плуговская хоёр (мя...й комбинат) акробатическа этюд хаба. Эдэнэрэй уян бэрхээр нугаржа ...ые харахада гайхамаар. Иимэшүү но...нуудые уранhайханай бүлгэмүүдэй ...пертуарта олошоруулбал hайн hэн.

Сэбэр hайхан хоолойтой Клавдия Шишкина (Багшанарай байшан) Пуччиниин «Тоска» гэжэ операhоо Тоскын арие шадамараар гүйсэдхэhэн байха юм. Энэ басаган саашадаа бүри ехэ амжалта түйлахань дамжаггүй.

Паровозо-вагонно заводойхид hонирхолтой номернуудаар харагшадые баясуулба. Калистратова, Нефёдова, Волкова гурбан финн арадай «Собане» гэжэ дуу, үшөө 4 басагад «Цимля» гэжэ Сибириин частушкануудые, М. Дулов, П. Плотников гэгшэд элдэб дуунуудые амжалтатайгаар гүйсэдхэhэн байха юм.

Г. Козлова, Л. Титова гэгшэд композитор Захаровай «Ородой сэбэр hайхан басаган», Л. Мотанцева В. Лазарева хоёр аргентин арадай «Провинциалочка», Б. Маслак «Сэнхир хүхэ Дунай дээрэ» гэhэн дуунуудые дуулаа.

Улан-Удэ городой уранhайханай бүлгэмүүд юрэнхы дээрээ hонирхолтой репертуартай байба. Гэбэшье, бурят-монгол искусствын, уран зохёолой декадын дүтэлжэ байхада, бурят арадай дуу, хатарнуудай үсөөнөөр гүйсэдхэгдэдэг байhаниинь гэмшэлтэй. Энэ дутагдалые саашадаа хараадаа абаха хэрэгтэй.

А. Бадаев.

...далдаа наймаанай болон ...тын эдеэ хоолой предприятинууд бии байгаа дутагдалнуудаа дары усадхажа, зунай сагта арад зоной хэрэглэмжые хүсэдөөр хангахын түлөө бүхы хүсэеэ, арга боломжонуудаа элсүүлхэ уялгатай. Тэдэнэй хүдэлмэридэ партийна, советскэ болон профсоюзна организацинууд али болохоор туhалха зэргэтэй.

М. Михайлов.

...той наймаалагша

...шалгарна. Колхой холын гүүртэ. ...ануудаар саг ...лжэ ябажа, нүү... наймаа шада...аар эмхидхэдэг. ...үхэр Аюшеева ...шадай эрилтые ...соонь хангахын ...hаада горьтой хү...ори хэдэг. Тиигэжэ хүн бүхэнэй эрилтыень тусхай дэбтэртэ бэшэжэ абаад, заабол бэелүүлдэг. Тэрэнэй ашаар эд бараа худалдаха түсэбөө ходоодоо үлүүлэн дүүргэдэг юм.

К. Жалсараев.
Хори.

Монголой спортсменүүд Улан-Удэдэ

Казахска ССР-эй ниислэл Алма-Ата хото айлшалһан Монгол Арадай Республикын спортивна делегаци Улан-Удэ ерэбэ. Делегацие МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физкультура болон спортын комитедэй түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Дамби толгойлно. Спортсменүүдэй дунда хүнгэн атлетикын талаар мастернууд Тарба, Агван, тренер Дарисүрэн болон хамта 20 хүн ябана.

Делегацие хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Дамби манай корреспондентэй хөөрэлдөөндөө орон доторoо спортын хэр зэргээр хүгжөөгдэжэ, энэ талаар ямар амжалтануудые түйлаагдажа байһан тухай иигэжэ хөөрэбэ:

— 1958 оной календарин ёһоор манай спортсменүүд Алма-Ата ошохо түсэбтэй байһан юм. Энэ зорилгоор бидэ тэндэ ошожо, Казахска, Киргизскэ ССР-эй спортсменүүдтэй хүнгэн атлетикын талаар уулзаһан байнабди. Бидэнэр Советскэ Союз ерэхэдээ танай эндэ спортивна-ниитын хүдэлмэритэй танилсаха, физкультурнигуудай дүй дүршэлдэ һуралсаха, тэдэнэртэй нүхэрэй ёһоор уулзаха гэһэн байгаабди. Казахстанда манай спортсменүүд хуушанайгаа рекорд түйлаатануудые дабажа, нилээд һайн үрэ дүн харуулһан байха юм.

Монголдо арадай засагай байгуулагдахаһаа хүрэтэр бүхэ барилдаан, һур харбаан, мори урилдаанһаа ондоо спорт байгаагүй. Эдэ спортшье саг үргэлжэ бэшэ, зунай сагта, найр наадамай үедэ үнгэргэгдөөд дүүрэдэг байгаа. Мүнөө эдэ национальна спорт спортивна бусад хэмжээ-ябуулгануудтай адляар хүгжөөгдэжэ байна.

Монголдо арадай хубисхалай илан мандаһанай һүүлээр бэеын тамирай спортын хүдэлмэри хүгжөөгдэжэ эхилһэн байна. Илангаяа һүүлшын арбаад жэлэй туршада энэ хүдэлмэри олониитын шэнжэ шанар оложо, улам ехээр дэлгэрээ. Тиимэһээ Монголой спортсменүүд уласхоорондын урилдаа мүрысөөнүүдтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг болоо.

МНР-тэ хүнгэн атлетикэ, футбол, волейбол, саһан, коньки, шатар, велоспорт болон мотоциклаар урилдаан болон бусад түрэлэй спорт хүгжөөгдэнэ. Орон дотор 700 гаран спортивна коллективуудые хамтадхаһан 5 бүлгэм хүдэлжэ байна. Тэдээндэ хамта 32000 спортсменүүд хабаадана.

Спортивна хүдэлмэри хүдөө нютагуудта үргэнөөр хүгжэнэ. Баг, сомон, аймаг болон ороной түрүү һуури эзэлхын түлөө һорёо мүрысөөнүүд эмхидхэгдэдэг байна.

Монголой арадай хубисхалта нам, засаг физкультура, спортые хүгжөөхэ тушаа ехэ анхарал хандуулдаг юм. Республикын ниислэл Улаан-Баатарта 15000 хүнэй һууритай стадион, мүн спортын Ордон баригданхай. Гадна, залуу үетэнэй бэеын тамирые шангадхан, тэдэниие элүүр энхээр, ажалда абъяас шадабаритайгаар хүмүүжүүлхэ тушаа ехэ оролдолго гаргагдана. Тиигэжэ Улаан-Баатар хотодо хүүгэдэй спортивна һургули, мүн багшанарай дээдэ һургуулиин дэргэдэ бэеын тамирай факультет хүдэлмэрилнэ.

— Манай спортсменүүд үнгэрэгшэ жэлһээ эхилэн уласхоорондын мүрысөөнүүдтэ хабаадалсадаг болоо. Нёдондо Хитадай, Корейн, Бурят-Монголой спортсменүүдтэй уулзаһан байна. Мүнөө жэлдэ бүри олон уулзалга хэгдэхэ,— гэжэ спортивна делегацие хүтэлбэрилэгшэ хэлэнэ.

Июль һарада болохо уласай «Наадамда» бэлэдхэл мүнөө үедэ ехээр хандуулагдана. Тэрэндэ илагшад ороной түрүү һууриие тодоруулһан урилдаа мүрысөөндэ хабаадалсаха юм гэжэ тэрэ хэлэнэ.

— Саашадаа спортивна хүдэлмэриие улам дэлгэрүүлхын тулада тэрэндэ хүнүүдые бүри олоор хабаадуулха, стадион, талмай олоор бариха тэ-рэ пурагшад ... Макс..., Варнавский, Бохина, Колодин болон бусад СССР-эй экономическа гол зорилго, мүнөө үедэ Совет гү-

Удхаараа адлишуу ород, бурят оньһон үгэнүүд

VII. Һэрэмжэтэй хёрхо, нарин нягта байха тухай

1. Готовь летом сани, зимой телегу;
корми с осени коров сытнее —
весна будет прибыльнее.
Нажарай халуунда бэлдэһэн
үбэлдэ туһатай,
наһанай залууда һураһан
үтэлхэдэ туһатай;
һаали хүлеэбэл, үбэлһөө үнеэгээ
таргалуула,
һайжархы хүсэбэл, залууһаа
эрдэм һура.

2. До поры до времени не сеют
семени.
Даб дээрэ
дахаа тайладаггүй юм;
даб дээрэ
дабхар гэр баридаггүй.

***

3. Начиная дело, думай о конце;
ложась спать, думай, как встать.
Орохынгоо урда
гараха замаа бодожо үзэ;
орохо үүдээ олоод,
гараха үүдээ бү марта.

***

4. Не до жиру, быть бы живу.
Төө тарганһаа
толгой мэндэнь дээрэ;
аюулда орожо тэбдэһэнһээ
аргаа бодоһониинь дээрэ.

***

5. Подальше положишь — поближе
возьмешь;
ешь мякиш, а корки береги
впрок.
Арьбалһан—аминда туһатай,
аршалһан — бэедэ туһатай.

***

6. Рыба в реке —не в руке;
рыба в море не имеет цены.
Тотого, үүдэгүй байшангые
гэр гэжэ бү тооло,
тобшо шагтагүй дэгэлые
дэгэл гэжэ бү тооло;
тогоондо ороогүй тагалсагые
эдеэн гэжэ бү тоолоорой.

7. Семь раз отмерь, один раз
отрежь.
Долоо дахин хэмжээд,
нэгэ дахин тайра.

Ц. Будаев.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Чехословакиин коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй пленум

ПРАГА, июниин 11. (ТАСС). Чехословакиин телеграфна агентствын дамжуулһанай ёһоор, Чехословакиин коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй пленум Прагын Кремль соо июниин 10-да боложо, иимэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэбэ:

1. Партиин XI съезд дээрэ КПЧ-гэй Центральна Комитедэй ажалябуулга тухай хэгдэхэ тоосоото элидхэлэй проектые зүбшэн хэлсэлгэ (элидхэлшэ нүхэр А. Новотный).

2. Национальна комитедүүдэй хүтэлбэриилжэ байдаг арадай ажахые бүри ашагтай һайн болгохо гол ёһонуудые һайшаалга (элидхэлшэ нүхэр В. Широкий).

3. Экономическа туһаламжа үзүүлэлсэхэ соведтэ ородог гүрэнүүдэй, коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдэй зүблөөнэй дүнгүүд тухай элидхэл (элидхэлшэ нүхэр О. Шимунек).

Зүбшэхэ зүйлэй нэгэдэхи пунктаар үгэ хэлэлгын болоһоной һүүлээр, КПЧ-гэй XI съезд дээрэ КПЧ-гэй Центральна Комитедэй хэхэ тоосоото элидхэлэй проект нэгэн дуугаар һайшаагдаһан байна. Чехословакида социализм байгуулгые түгэсхэхэ үедэ партиин бэелүүлхэ жэнхэни хараа шугам элидхэл соо хараалагданхай.

Национальна комитедүүдэй хүтэлбэрилжэ байдаг арадай ажахые бүри ехэ ашагтай туһатай болгохо гол ёһонуудые КПЧ-гэй ЦК мүн лэ һайшааба. Арадай ажахын һалбаринуудые хүтэлбэрилгэ шэнэдхэн хубилгаха хүдэлмэри 1958 оной июлиин 1-һээ бэелүүлэгдэхэ юм.

Зүбшэхэ зүйлэй гурбадахи пункт тушаа иимэ шиидхэбэри нэгэн дуугаар баталан абтаа: «Экономическа туһаламжа үзүүлэлсэхэ соведтэ оро-лог гүрэнүүдэй коммунистическэ, ...лэлмэришэнэй партинуудай түлөө-...шэдэй зүблөөнэй дүнгүүд болон ...шололнуудые Чехословакиин ...мунистическэ партиин Централь... Комитет һайшаана. Центральна ...итет хадаа зүблөөндэ хабаада... КПЧ-гэй ЦК-гэй делегациин ...л-ябуулгые һайшаагаад, энэ ...өөнэй хэлсэһэнэй ёһоор социа...гическэ оронуудай хоорондохи ...лсаа холбоо саашадань хүгжөө-...ухай хододоо оролдолго гарга-... зүблөөнэй дүнгэй ёһоор Чехо...акиин Республикын дүүргэхэ ...лгонуудые бэелүүлхын тулада нэгэшхо хэмжээ абаха гэһэн зорилго ...датбюрогой үмэнэ табина».

Эхэнэр шатаркын артелиин

САРАТОВ. Эхэнэр шатаршад бүхэроссийска мүрысөөн дүүрэ... тээшээ тэгүүлжэ, 16-дахи уулза... болобо.

Шатараар СССР-эй чемпион ...рисенко мүн Карело-Финскэ АС... эй бэрхэ шатаршан Крохина х... 10—10 очкотой болоод, мүрысөө... гойлон ябана. Архангельска л... техническэ институдай студен... Тимофеева—9 очкотой, Шад... (Курск), Гармаева (БМАССР), ...роткина (Новосибирск), Анище... (Свердловск), Шевцова (Сарат... Гурфинкель (Ростов-на-Дону)

Зарим артельдэ жэлэй эхиндэ тоосоото гү, али тоосоото-һунгуулиин суглаа үнгэргэжэрхёод лэ, һанаагаа амаршадаг заншалтай. Тэрээнһээ гадна, колхозойнгоо гэшүүдые бүлтыень суглуулангүй, үсөөхэн зониие хабаадуулжа, суглаа үнгэргэһэн нэрэ зүүдэг ушаршье бии. Жэшээнь, Бичурын аймагай «Победа» колхоздо 1957 оной ноябриин 14-дэ болоһон хамтын суглаанда 879 гэшүүдэйнь миил 230-ниинь ерээ. Иигэжэ дүүрэн эрхэгүй суглаан болоошье һаань, тус артелиин түрүүлэгшээр нүхэр Лобанов һунгагдаһан байна. Мүн энэ аймагай XIX партсъездын нэрэмжэтэ артелиин 1020 гэшүүдһээ ороймдоол 480-ниинь үнгэрэгшэ жэлэй августын 25-най суглаанда ерэбэшье, А. Ивановые колхозһоо гаргаһан байна. Энэ шухала асуудал шиидхэхын тула артелиин гэшүүдэй гурбанайнь хоёр хуби суглаанда хабаадалсаха ёһотой бшуу.

Зарим колхозуудай түрүүлэгшэнар ... ленинингээ зүблөө хаа-...

гүй, ... рын а... урдань ... гурбан ... мүнгэ ... партсъ... щик ... нэгэ... нэй ... 21 мян...

За... тын ... даггү... кын ... мор ... шье, ... жэ... нүх... 22-... жи...

Республикын һурагшадай дунда волейболоор түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн 3 үдэрэй туршада үргэлжэлжэ дүүрэбэ. Энэ мүрысөөндэ городуудай 6 команда, хүдөөгэй 10 команда хабаадаһан байна.

Мүрысөөнэй дүнгүүдэй ёһоор басагадай командануудай дундаһаа Байкало-Кударын команда шалгаржа, республикын чемпионой нэрэ зэргэ олоһон, дамжуулгын кубогто хүртэһэн байна.

Зураг дээрэ: Байкало-Кударын аймагай команда байна.

Л. Хайдуровай фото.

Франциин компартиин ЦК-гэй пленумэй резолюци

ПАРИЖ, июниин 11. (ТАСС). Франциин коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй пленумэй резолюци мүнөөдэр толилогдоо. Пленум Францидахи байдалые, партиин зорилгонуудые зүбшэн хэлсэһэн байгаа. Тусхайлбал, резолюци соонь иигэжэ хэлэгдэнэ: «Үгэсэлгын хэгдэһэнһээ уламжалан де Голль засагые гартаа абаа. Де Голлиин толгойлһон үгэсэлгэ өөрынгөө хуулинуудые гаргаха, конституциие хубилгаха, министрнүүдые томилхо, һэлгэхэ, армиин хүсэ хэрэглэхэ, хашалта хэһээлтэ хэхэ арга тэрээндэ олгоо. Тэрэ парламентые тараагаа, социальна эрхэ сүлөөгэй бии байха найдуулга үгэхэһөө арсаа. Зоной дунда асуулта хэхэ ябадал тэрэ бэлэдхэһэн байна. Правительствые юрын ёһоор хубилгаха тухай эндэ хэлэгдэнэгүй, харин республиканска байгуулалтые усадхаха зорилготой, мүн арадай демократическа хиналтада ородоггүй өөрынь шанга засаг тогтоолгодо хүргэһэн хэмжээ-ябуулганууд тухай эндэ хэлэгдэнэ. Де Голлиин засагые барижа байһанһаа уламжалан фашизмын һэргэхэ аюул бии болоо...

Алжирта, Аяччодо урбалта хэгшэд, үймөө үүсхэһэн генералнууд зэбсэгтэ хамааралсалга хэхэ, граждан дайн болохо гэһэн заналтануудые хэжэ, иимэ шанга засаг тогтоохые Францида баадхаһан байна бшуу. Эдэ бүгэдын хуулита ёһоор хэгдэһэн хэбэртэй байбашье, гүрэнэй урбалтын үнэхөөрөө болоһыень нюуха аргагүй. Түлөөлэлгэһөө арсахые зүбшөөһэн депутадууд арад зоной тэдэндэ үгэһэн мандадта урбажа, республикаһаа арсаһан байна гээшэ».

«Де Голлиин правительствын зүгһөө хэһэн түрүүшын юумэ гэхэдэ, Алжирые Францитай нэгэдүүлхэ гэһэн хэтэрмэ колонизаторнуудай хараа бодолые тэрэ зүбшөөгөө — гэжэ резолюци соо саашадаа хэлэгдэнэ. —Тиимэ болохолоороо, де Голль түүхэтэ гол баримтада — алжир арадай национальна хүсэл эрмэлзэлгэдэ зүрюу ябуулга хэһэн байна.

Франциин экономикодо, ажалшадай ажабайдалда дайн байлдаанай тон муу хойшолонтой байһые тэрэ оройдоошье хараадаа абанагүй». Алжирта һунгалта үнгэргэхэ һанаашалга де Голлиин гаргажа байһан тухай хэлэхэ болоо һаа, «Дайнай боложо байһан, 500 мянган хүнтэй армиие мэдэл дороо барижа байдаг үймөөшэдэй хүтэлбэрилэгшэдэй хиналта болон баадхалга доро байдаг орондо бодото һунгалта» оройдоошье боложо шадахагүй байна гэжэ пленум онсолон тэмдэглээ.

Алжир тушаа асуудал хэлсээ хэжэ, эбэй ёһоор шиидхэхые хүсэдэг французууд улам олон боложо байна, имагтал Алжирай «бэеэ даанхай байха эрхые мэдэрээд лэ байгаа һаа, иимэ хэлсээ эхилжэ, Франци Алжир хоёрой хоорондо шэнэ харилсаа тогтоожо болохо юм. Энэ харилсаан һайн дурааараа үгэеэ ойлголсолгодо, бэе бэеынгээ аша туһые харалсалгада, хоёр арадай хоорондохи хани барисаанда үндэһэлхэ ёһотой» гэжэ пленум зааһан байна.

«Алжирта эб найрамдал тогтоохын түлөө эрид шууд тэмсэхэ гээшэ хэзээ хэзээнэйхиһээ шухала болоод байна. Шанга засаг тогтоолгодо хүргэхэ байһан дайн байлдаан фашизмын һэргэхэ аюул тохёолдуулна, үгытэй ядуу байдалда хүргэнэ» гэжэ резолюци соо хэлэгдэнхэй.

Хархис этэгээдүүдэй түсэбүүдые пленум элишэлээ. Эдэ этэгээдүүд «баадхалга хэжэ, мэхэлэн хуурмажа» арад зондо өөһэдынгөө политикые баадхаха гэжэ эрмэлзэдэг юм.

«Де Голль эгээл иимэ зорилгоор конституциие хубилгаха гэжэ байна. Октябриин 5-да арад зоной дунда хэгдэхэ асуулта — өөрынь хэһэн асуулта болоно. Эдэнэй алинииншье дайн байлдаанай, үгырэлгын политикые шангадхаха гэһэн зорилготой юм. Урда тээнь 11 жэлэй турша соо һэлгэлдэжэ байһан бүхы правительствонууд иимэ политика ябуулдаг байгаа» гэжэ резолюци соо заагданхай.

Коммунизмда эсэргүү политикые пленум буруушаагаа. Энэ политика «өөһэдынгөө дууе үгэһэн 6 миллион эрэгтэй, эмэгтэй французуудай хүсэлые хараадаа абахаһаа арсаха гүрэнэй засагай хүдэлмэридэ тэдэнэй түлөөлэгшэдыень хабаадуулхагүй» ябадалда хүргэхэ байна. Һунгагшадай дура зоригые, парламентска байгуулалтын гол ёһонуудые ходоо хазагайруулдагайнгаа, хүдэлмэришэн ангида түшэглэхэһөө, компартитай холбоо барисаа байгуулхаһаа арсадагайнгаа түлөө, баруун үзэл баримталдаг социалистнуудай, илангаяа Ги Моллегэй харюусалгатай байһые пленум онсолон тэмдэглэбэ.

«Гуримгүй ябадалые, правительствын өөдэгүй тулюур байлгые зайсуулхын тулада демократиие үгы хэхэ бэшэ, харин правительствын ажалаа һайнаар ябуулхын тулада парламент болон правительстводо зохихо һуурииень бусадтай адляар хүдэлмэришэн ангида, тэрэнэй партида үгэжэ, оронойнгоо бэе даанхай байдалые һэргээхэ хэрэгтэй...

Демократиие хамгаалхын тулада хэдэн зуу мянган эрэшүүл, эхэнэрнүүд һүр хүсэтэ демонстраци хэһэн байна. Энэ хүдэлөөн үргэлжэлһөөр саашадаашье бүри ехээр дэлгэрхэ...

Энэ хүдэлөөн угаа ехэ зорилго урдаа табина гэбэл: демократическа ёһоор һунгагдадаг, фашистнуудай зүгһөө айлгаха гү, али хүсэрхэхэ гэһэн али бүхы һэдэлгэнүүдтэ түргэ сохилто үгэжэ шадаха хэдэн олон мянган комитедые республика хамгаалхын тулада байгуулха; иимэ комитедүүдые байгуулһанайнгаа ашаар хэдэн олон миллион францууд октябриин 5-да: шанга засаг фашизм «хэрэггүй», дайн байлдаан үгырэл ядаралые «зайсуулая!» гэжэ хэлэжэ шадаха байна.

Энэ тэмсэлдэ илалта түйлахын тулада коммунистнууд, социалистнуудай нэгэдэлгэдэ, хүдэлмэришэн ангиие тойрон демократическа бүхы лон национальна бүхы хүсэнүүдэй нэгэдэлгэдэ үндэһэлэн хүдэлмэришэн ангиин бата нэгэдэлтэй байхань шухала болоно» гэжэ резолюци соо хэлэгдэнэ.

Франциин коммунистическэ партиин ЦК-гэй пленум хүдэлмэреэ дүүргэбэ

ПАРИЖ, июниин 11. (ТАСС). ...ниин 9, 10-да Париж шадарай ...и гэжэ һууринда Франциин коммунистическэ партиин Центральна ...митедэй пленум боложо, Францидахи мүнөөнэй политическэ байдал тухай асуудал зүбшэн хэлсээ. ФКП-гэй ЦК-гэй политбюрогой гэшүүн Вальдек Роше энэ асуудалаар элидхэл хэһэн байна. Элидхэл тушаа үгэ хэлэлгэ болоо. Пленумэй түгэсхэлэй заседани дээрэ Франциин коммунистическэ партиин генеральна секретарь Морис Торез үгэ хэлээ.

Пленум резолюци баталан абаба. Тэрээн соонь Францидахи политическэ байдалда сэгнэлтэ үгтэнхэй.

Ливандахи байдал

БЕЙРУТ, июниин 10. (ТАСС). Ливанай обороны министерствын тусхай коммюнике соо иигэжэ мэдээсэгдэнэ. Үнгэрһэн сүүдхэ соо Ливанай арми ороной элдэб районуудта тагнуул хэхэ зорилгоор һаршэр байлдаа хэһэн байна.

Ливанай хойто талада Хальба город шадар ехэ байлдаан болоо. Тэрээндэ Ливанай авиаци хабаадалсаа.

Францидахи политическэ байдал тушаа

ПАРИЖ, июниин 11. (ТАСС). Алжиртахи «ниитын аюулгүйе сахиха комитедэй үсэгэлдэр баталан абаһан шиидхэбэриие Парижай хэблэл ехэ сошордонгёор мүнөөдэр тайлбарилаа. Энэ шиидхэбэринь Франциин правительствые толгойлогшо де Голльдо эльгээгдэһэн байна.

Үймөөшэд резолюци соогоо хэдэн шанга эрилтэ табяа. Хамагай түрүүндэ Алжирай захиргаанай гол байгуулалта тухай хуули болюулха, захиргаанай гол эмхи зургаануудые —Алжирай хэрэгүүдые эрхилхэ министерствые, Сахарын хэрэгүүдые эрхилхэ министерствые болон бусадые үгы болгохо тухай тэдэнэр эрилтэ хээ. «Алжирые Францитай хүсэдөөр нэгэдүүлхые» баадхаха зуураа, комитедэй гэшүүд Алжирай экономико болон захиргаае хүсэдөөр хиналта дороо абахые эрмэлзэнэ.

Тэрэ байтагай үймөө эмхидхэгшэдэй нэгэн бологшо генерал Массю хүтэлбэрилэгшэтэй энэ комитедэй гэшүүд Францидахи бүхы политическэ партинуудые «усадхаха» гэһэн эрилтэ элитээр табиба. Тиихэдээ, коммунистическэ, зүүнэй үзэл баримталдаг бусад партинуудые хамагай түрүүндэ хорихо тухай эндэ хэлэгдэһэн байна.

Энэ шанга эрилтэ генерал Саланай зүбшөөлөөр, тэрээгээр дамжуулагдан де Голльдо эльгээгдэһэн байгаа. Генерал Салан Франциин правительствын Алжиртахи главна түлөөлэгшэ боложо һаяхан баталагдаһан байгаа бшуу гэжэ хэблэл заана.

Франс Пресс агентствын мэдээсэлнүүд дээрэһээ хаража үзэхэдэ, Алжиртахи «ниитын аюулгүйе сахиха комитедые» элитээр буруушаахаһаа урда тээнь де Голль бэеэ бариһан байбашье, мүнөөдэр тэрэ комитедые балар далдаар буруушааха баатай болоһон байна. Саланай нэрэ дээрэ телеграмма эльгээхэдээ, де Голль дурсагдаһан шиидхэбэриие «хаһа саг соогоо бэшэ, шаналан гэмшэхээр» документ гээшэ гэжэ тоолоод, «намдуу түбшэн» байхыень уряалаа.

Правительствода зорюута баалта хэхын тула делегадуудаа Париж эльгээхэ гэжэ үймөөшэд шиидһэн байна. Комитедэй 8 хүнһөө бүриһэн делегаци мүнөөдэр Париж ерээ.

Үймөөшэдэй шанга эрилтые Франциин хэблэл тон ехээр буруушаагаа. Тэдэнэй ябуулгые буржуазна олохон газетэнүүдшье буруушааха зуураа, «комитет» ороной национальна политикые тодорхойлхо эрхэгүй гэжэ онсолон тэмдэглэнэ.

Зүүнэй үзэл баримталдаг хэблэл иигэжэ онсолон тэмдэглэнэ. Үймөөшэдэй бүри эдэбхитэй боложо байһан ябадал орон дотор фашистска ёһо гурим тогтоохо аюул тохёолдуулна.

Республикаяа эрид шууд хамгаалхын тулада эмхидэн жагсахыень арад зониие «Юманите» газета мүнөөдэр уряалаа.

Аюулгүйн Соведэй заседани

НЬЮ-ЙОРК, июниин 11. (ТАСС). Арабуудай Нэгэдэмэл Республикада Ливанай правительствын хэһэн гомдолые Аюулгүйн Совет үсэгэлдэр дахяад зүбшэн хэлсээ.

Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын түлөөлэгшэ Лютфи түрүүлжэ үгэ хэлэһэн байна.

Ливанай хэрэгүүдтэ ОАР хамааралсана гэжэ Соведэй үнгэрһэн заседани дээрэ Ливанай гадаадын хэрэгүүдэй министр Малик гэгшын дурдаһан «баримтанууд» оройдоошье үнэншэхөөр бэшэ гэжэ Лютфи элишэлэн харуулаа.

Ливандахи байдал энэ ороной дотоодын хэрэг болоно. Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын «хамааралсалгаһаа» боложо, Ливан арад мүнөөнэйнгөө правительствода дурагүйлхэнэ бэшэ гэжэ Лютфи дахяад онсолон тэмдэглээ. Ливан араб гүрэнүүдэй нэгэн байһан аад, нүгөөдэ араб гүрэнөө—Арабуудай Нэгэдэмэл Республикые өөртэнь эсэргүүгээр ямаршьеб «һүйдхэлэй ябуулга» хэнэ гэжэ гэмнэжэ байһаниинь шаналхаар байна гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

Ливанай гомдолой араб оронуудай лигиин соведэй заседани дээрэ хэлсэгдэһэн тухай Лютфи дэлгэрэнгыгээр тогтожо хэлээ. Араб оронуудай лигиин уряае хүлеэн тогтоожо абахаһаа Ливан арсаһан байна. Тиигээд Арабуудай Нэгэдэмэл Республикада өөһэдынгөө гомдоһон гомдолые Аюулгүйн Соведэй заседани дээрэ зүбшэн хэлсүүлхэ Ливанай правительство баадхажа байгаа гэжэ Лютфи мэдүүлээ. Ливанай правительствын иимэ хараа бодол Арабуудай Нэгэдэмэл Республикада эсэргүүгээр зорюута хэһэн идхалга мүн болоно. Ливанай дотоодын хэрэгүүдтэ харин гүрэнүүдэй зүгһөө хамааралсахадаа Аюулгүйн Соведые хэрэглэхэ зорилгоор Ливанай правительство иимэ хараа бодол баримтална гэжэ үгэеэ түгэсхэлдэ Лютфи хэлээ.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни и экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35-14, культуры и быта — 34-05, писем трудящихся и переводов—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н 00759. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 3122.